

KMETOVALEC

GLASILO KMETIJSKE DRUŽBE V LJUBLJANI

VINARSKEGA DRUŠTVA

IN KONJEREJSKEGA DRUŠTVA ZA DRAVSKO BANOVINO V MARIBORU

Inserati se računajo po naslednjih cenah:

1/2 strani	Din 80—	1/4 strani	Din 350—	1/2 strani	Din 1000—
1/3 strani	Din 160—	1/2 strani	Din 500—	1/4 strani	Din 2000—
1/4 strani	Din 250—	1/3 strani	Din 700—	Priloga listu stane Din 100 za 1000 kom.	

Mala naznanila do 20 besed stanejo Din 20—, vsaka nadaljna beseda 1 Din.

štev. 12.

V Ljubljani, 30. junija 1931.

Leto 48.

Kmetijska družba ima za svoje ude v zalogi naslednje kmetijske potrebščine:

Njene zaloge se nahajajo: v Ljubljani, Turjaški trg 3; v Mariboru, Meljska cesta 12; v Celju pri kolodvoru; v Brežicah pri Zvezi kmetijskih podružnic; v Ivanjkovcih pri Lovro Peto-varju; v Murski Soboti pri kmetijski podružnici; v Novem mestu pri kmetijski podružnici; na Rakeku pri Matevž Stržaju; v Ptuj pri Kmetijskem društvu.

Umetna gnojila.

Cene veljajo za nadrobne in vagonske pošiljave.

Apneni dušik 16/19% v pločevinastih posodah po Din 250 za 100 kg v vrečah po 235 Din. — Za 1 ha 200 do 300 kg.

Cilski soliter, 15.5% dušika, v vrečah približno po 100 kg po Din 3.— za kg. Pri vagonem in polvagonem odjemu cena po dogovoru.

Kalijeva sol 42%. Na drobno po Din 164 za 100 kg, vreče po 50 kg stanejo Din 85. Za 1 ha 200—300 kg. Pri vagonem in polvagonem odjemu cena po dogovoru.

Kostni superfosfat 18/20%. Cena Din 124 za 100 kg Ljubljana-Maribor. Na hektar 300 kg. Pri pol ali vagonem odjemu cena po dogovoru.

Mešano gnojilo K. A. S. mineralno, ki vsebuje 8% kalija, 2% dušika in 8% fosforove kisline po Din 130 za 100 kg.

Nitrofoskal-Ruše, mešano gnojilo, za polje, travnike in vinograde, ki vsebuje 8% kalija, 4% dušika in 8% fosforove kisline po Din 146 za 100 kg, vreče po 50 kg Din 75.

Razkležena kostna moka. 30% fosf. kisline, 1/2% dušika po Din 110.— za 100 kg. Vreče po 100 kg. Za 1 ha 250 do 300 kg.

Rožena moka, izborno dušičnato gnojilo za vinograde po Din 220.— za 100 kg. Vreče po 100 kg. — Za 1 ha 300—500 kg.

Rudninski superfosfat 16% po Din 90.—, 100 kg. Pri pol ali vagonem odjemu cena po dogovoru.

Surova kostna moka z 10—12% fosforove kisline in 4% dušika po Din 110 za 100 kg. — Za 1 ha 300—400 kg.

Thomasova žilindra 18% po Din 106, 19% po Din 112, 20% Din 118 za 100 kg, pri vagonem odjemu cena po dogovoru. Opozorjamo vse naročnike, da se ne moremo vezati na 18%no blago, ker moramo prevzeti žilindro od tovarne le od 18—20%. Tovarne zamorejo blago dobavljati le po izpadu produkcije.

Semena.

Ajda siva po Din 2.80 za 1 kg.

Semenska grahova jara po Din 3.50 za 1 kg.

Krmila.

Klajno apno v izvornih vrečah, težkih 50 kg po Din 2.75 za kg, na drobno Din 3.80 za kg, najmanj 5 kg.

Lanene tropine za 38/40% beljakovin in tolišče po Din 2.60 za 1 kg v vrečah po 50 kg.

Ribja moka v originalni vreči 100 kg po Din 7 za kg, na drobno Din 8.— za kg, najmanj 5 kg.

Ribje olje za živino v ročkah po 3 kg = 70 Din; se pošilja po pošti; v steklenicah po 1/4 litra Din 18.—, v steklenicah po 1 1/2 l Din 30; v posodo kupca po 22 Din za kg.

Promiul, pravilno sestavljena krma za perutnino, pospešuje nesnost kokoši. Na drobno po 11 Din kg, najmanj 5 kg.

Zlivinska sol v vrečah po 50 kg za Din 72 (samo v Celju).

Pekk hrana za živino z vitaminom po Din 62 za kg.

Rudninski kamen za lizanje komad Din 12, aluminijasti obroč k temu Din 15.

Zivinorejski in mlekarski predmeti.

Stamozelnica KS 2A za ročni pogon Din 2000.

Stamozelnica Kōla H320 za motorni pogon po Din 3200.

Stamozelnice Borek: JS8 po Din 1680, **VS10** po Din 1890, **VFS12** po Din 2200, **VFSR12** za verigo po Din 2250, **VFS14** za verigo po Din 2770, **Alpina 12** po Din 2350, **HLC** za ročni pogon ali motorni pogon po Din 2600, z varnostno varovalko Din 2800, **EAS** za motorni pogon Din 3400, z varovalko Din 3700, **EBBS** za motorni pogon Din 3800, z varovalko Din 4100, **Rapid 12** po Din 4300, z varovalko Din 4700.

Drobljač (šrotar) „Gloria 3“ Din 3600, **drobljač za oves EMO** po Din 2000.

Reporeznica Borek EWC po Din 980, **EWL** po Din 740, **EWO** po Din 740.

Reporeznice, domače, male po Din 370, **velike** po Din 700.

Telečji napajalniki po Din 130.

Gumijevi seski za napajalnike po Din 30.

Gobčni odpiralci Express Din 150 za komad.

Posnemalnik Vega E za 75 lit. po Din 1250, **E2** za 100 lit. po Din 1400, **F** za 140 lit. po Din 2000; **G** za 200 lit. po Din 3800.

„Baltic“ posnemalnik **HF** za 35 lit. Din 700, **KI** 10 lit. po Din 1850, za 130 lit. s podstavkom Din 2750.

Pinje št. 1 za 5 lit. po Din 620, št. 2 za 10 lit. po Din 750.

Laktodensimeter (za določanje gostote mleka) po profesorju Gerberju po 50 Din.

Sirišče dansko originalno Hansenovo v prahu (iz Kodanija), v škatlicah po 25 gr po Din 12, 50 gr po Din 20, 100 gr po Din 40, 500 gr po Din 180.

Brzoparilnik Alfa s pocinkanim kotlom, 50 literski po Din 1250; 80 literski po Din 1625; 120 literski po Din 1850.

Brzoparilnik Wema z bakrenim kotlom 70 literski po Din 1400; 90 literski po Din 1700; 130 literski po Din 1900.

Brzoparilnik domači, s pocinjenim kotlom 60 literski po Din 1030; 80 literski po Din 1150.

Garkon zoper rastlinske škodljivce 15 Din.

Garkon zoper živalske kožne bolezni 15 Din.

Živnozdravniški predmeti (češki izdelek): požiralnikove cevi za teleta po Din 70, za goved po Din 180; trokarji za teleta

po Din 70, za goved po Din 70, irigatorji kompletni (po 3 litre) po Din 80; obroči za bike poniklani po Din 26, navadni po Din 22; toplomer za merjenje vročine po Din 25 in 30; znamke za perutnino celoidne po Din —,25 za komad, aluminijaste z številkami po Din —,75 za komad, ušesne znamke za živino po Din 1.50 za komad.

Sikuro, hlevski odpenjač komad Din 10.

Sadjarski in vrtnarski predmeti.

Solbar, zavitki po 1 kg Din 26, po 5 kg Din 22 za kg.
Nosprasen, zavitki po 5 kg Din 24 za kg, 1 kg Din 30.
Agrinox v posodah po eno šestnajstinko litra po Din 18, po četrt litra po Din 40.
Arsol po 500 gr po Din 35.
Sulfarol 500 gr po Din 23.
Cepilna smola v škatiščih po 1/2 kg po Din 8; v škatiščih po 1/4 kg po Din 15; 1/2 kg po Din 28.
Najboljši cepilni noži, pripravljeni za vse načine cepljenja sadnega drevja od Din 33 do Din 102.
Brusni kamni za Kundejevo blago po Din 10 umetni in po Din 40 naravni.

Prvovrstni vrtni noži, (obrezači) od Din 50 do Din 54.
Navadne drevesne škarje za obrezovanje sadnega drevja in trt od Din 20 do Din 42.

Drevesne škarje za obrezovanje vrhov, rezanje cepičev in goseničnih gnezd Din 135 do 150, peresa k škarjam po Din 1.
Drevesne škarje Kunde od Din 40 do 190.

Drevesne žage Din 40 do 90.
Drevesne ščetilnice (krtače), za čiščenje debel in vej na starem drevju od Din 18 do Din 40.

Strgule za drevje po Din 22 do 26.
Škropilnice ročne, Ferras, bakrene po 1 lit. Din 200, po 2 lit. Din 220, ponikljane 1 lit. Din 220. Podaljšane cevi za te škropilnice po Din 20 za komad.

Škropilnice za sadno drevje in hmelj „Unikum“ od tvrdke „Nechville“, ročno-prevozne z dvema cevma po 3 m, štirimi podaljševalnimi cevma po 75 cm, 2 bambusovimi cevma po 4 m in patentnim razpršilnikom Din 2600.

Samodelna nahrbtna škropilnica A. H. 20 tvrdke Nechwile s 4 m dolgo bambusovo cevjo skupno po Din 1200.

Samodelna nahrbtna škropilnica Vega francoski sistem z 4 m dolgo bambusovo cevjo skupno po Din 1540.

Škropilnice, Flickove nahrbtnice po sistemu Jessernigg po Din 740 komad, s pumpo na poteg po Din 740 za komad.

Razpršilnik Flick za visoko drevje po Din 110 za komad.
Sadni mlin „K“ Din 1500.

Škarje za striženje mej od Din 40 do Din 120.
Papirnati drevesni pasovi za lovljenje mrčesa po Din 3 za meter.

Papir za lepljive pasove po Din 1 za meter. Dobi se v ovitkih po 50 metrov.

Tobačni izvleček v sodih po približno 200 kg po 5 Din kg na drobno v pločevinastih kantah po 4 in pol kg vsebine po 40 Din, v steklenicah po 2 kg po 15 Din in po 1 kg po 8 Din z embalažo vred. Po pošti se razpošilja le pločevinaste kante.

Rafija ličeje, kg po 18.— Din.
Vilaste lopate za rahlanje zemlje po Din 90.

Vrtne zalivalke „Jalag“ 10 lit. Din 160, 12 lit. 180, 14 lit. Din 200, 16 lit. Din 215, 3 lit. Din 155.

Vinogradniški in kletarski predmeti.

Azbest Clarit za čiščenje vina po Din 80 za kg.
Eponit za čiščenje vina po Din 50 za kg.

Saloldin (antiklor natrijev tiosulfat) v sodih po ca 300 kg, a Din 5.60 za 1 kg, v manjših količinah po Din 6.— za 1 kg.

Uranija zelenilo v zavitkih po 1 kg a Din 60, po 1/2 kg Din 33.—, v zavitkih po 15 dkg Din 15.—.

„Stopp“ nastavke za škropilnice (hipni zatvor iz medenine) sistem Fr. Nechwille po Din 140

Trtne škropilnice, bakrene, original Vermorel po Din 480, prava francoska Superieur po Din 500, in original Austria po Din 500 za komad.

Potreščine k škropilnicam: kolenca po Din 10, razpršilnik Deut po Din 130, navadni razpršilnik po Din 16. Prehodna pipa z brizgalno cevjo s cedilom po Din 80 za komad.

Fenolftaleinov papir za preskušanje galične zmesi po Din 1 za zvez.

„Jullien“ za čiščenje vina, za belo in rdeče 1/2 kg Din 30, 1/4 kg Din 50, 1 kg Din 90.

Gumijeve vezli po Din 120 za kg.
Gumijeve cevi za škropilnice po Din 15 za meter.

Gumijeve kroglice po Din 2.— do 2.50.
Gumijeve plošče, po Din 10.— za 1 komad.

Zveplovi trakovi na azbestu po Din 16 za kg.
Zveplalnik za sode po Din 60 za komad.

Zveplalniki, ročni, a Din 65 za 1 komad.

Poljedelsko orodje in stroji.

Kose Flugs, kranjske (s patentiranim kosirjem) 60 cm (22 col), 65 cm (24 col), 70 cm (26 col), 75 cm (28 col) po Din 49, 50, 52, 55.

Gnojnične sesalke (gnojne pumpe) 330 cm po Din 930, 360 cm po Din 950, 390 cm po Din 975, 420 cm po Din 1000, 450 cm po Din 1025, 290/420 cm po Din 1150.

Gnojnične sesalke F 400 Din 980 F 450 Din 1000.
Gnojnična sesalka „Kremžar“, dolžina 3 m Din 1250, 3.5 m po Din 1300; podaljšek 1.50 m Din 250

Razpršilnik za gnojnične sode po Din 110.
Robkač za koruzo EMR po Din 1120, mali ročni po Din 110

Lopate za štihanje po Din 24.
Lopate za nakladanje po Din 24.

Grablje železne, 10 do 16 zob po Din 12.50 do 20.
Vile železne, s tremi roglji po Din 14, s štirimi po Din 15

Vile garantirane, s štirimi roglji po Din 25, s tremi roglji Din 23.

Francoski ključi (francozi) Rapid, mali po Din 35, veliki po Din 100 za komad.

Sackovi plugi in pluzni deli:

R14MN po Din 1600, D10MN po Din 1050, D9SS po Din 1100, D8MN po Din 1000, D7MN po Din 900.— s pluzno na vijake Din 1100, D6MNR 750, D5MNR Din 700, dvojni obračalni plug BW5 po Din 1650, dvobrazdni plug ZH9 po Din 1520, obračalni plug NW5 po Din 1130, NW7 po Din 1.150.
Plug E6X po Din 700.—, E6WN po Din 730, E6Y Din 750, K62N po Din 1.100.

Osipalnik DHUN po Din 700. Osipalnik BHR a Din 400.
Glave D9SS po Din 410, D8MN po Din 400, D7MN po Din 300; D6MN po Din 270; SUN na dve brazdi 420 Din, za osipanje 300 Din; HN7 po Din 470, osipalnik DHUN po Din 480. Glave L5 po Din 200, L6 po Din 220, H6WN po Din 260.

Glave URB4 za lesene pluge po Din 150.
Lemeži za D7 po Din 30, za D6 po Din 25, za obračalne pluge po Din 35, 6R24 po Din 48.

Plazi za D6 in D7 po Din 15 za komad.
Črtala za D8 po Din 30, za D7 in D6 po Din 25.

Deske za D6MN po Din 90; za D7MN po Din 110.
Izrovač za krompir po Din 300.

Prevozna priprava za D7, D6 po Din 190.
Kultivator FZBVR s 7 noži po Din 1600, z 9 peresnimi noži po Din 1700.

Pluzna z peresnim podzemeljskim rahljačem sistem Bendhaak po Din 1.200.

Pluzna na vijake po Din 650.
Plužne, enokolesne po Din 170.

Brzoklepalnik „Stubaer“ po Din 370 za komad.

Brane:

Dvodielna njivska brana 4b, široka 166, težka 62 kg a Din 700.

Tridielna njivska brana IVa, široka 2.50 m, težka 92 kg, Din 1300.

Dvodielna njivska brana I široka 2 m, težka 88 kg Din 1350.
Tridielna njivska brana Ia, široka 2.25 m, težka 107 m, Din 1450.

Travniške brane z zvezdnimi členki Z. 2. široke 1.50 m, težke 47 kg Din 700.—, Z 3 široka 1.85 m, težka 57 kg po Din 780.—, Z 5, široka 1.50 m, težka 53 kg po Din 720.—.

Travniške brane z noži N 3, široke 1.80 m, težke 80 kg Din 1000, N 4, široke 1.50 m, težke 65 kg po Din 900.

Kombinirana travn. in njivska brana KW1, dvodielna, široka 1.50 m, težka 60 kg po Din 950, njivska brana KW2, široka 2.25 m, težka 88 kg, tridielna po Din 1350.

Lahke posevne IVaL po Din 520; IVbL po Din 450.
Brane na krožnike SEIOL Din 3500.

Planet št. 8 — kot okopalnik, osipalnik in kultivator, globočina izpremenljiva, teža okoli 40 kg, Din 650, ročni po Din 160.

Izluščevalec za deteljo EVSM Din 1650.
Triljerji (originalni Heidovi), razr. II/2 po Din 3450, V/2 po Din 4850, II/1a po Din 2350.

Žitočistilniki Č. po Din 1400 za komad; K. po Din 1500 za komad; Exner 4b 2000 Din.

Mlatilnica US4b 57 cm široka, za pogon z vitljem po Din 2730; US6b, 57 cm široka, za motorni pogon po Din 1940; US1 za ročni pogon Din 2550; B2, 57 cm širine, s tremi strelali Din 4200; Jura, 57 cm širine z navadnim čistilom Din 5250.

Mlatilnica „Ural“ široka Din 20.000; „Elbe“ Din 8550.
Kosilica dvovprežna Knotek Din 4400.

Kolo za kosilico Din 400.
Odlagalna priprava za žito Din 700.

Sejalni stroj Sack 1.50 m širok, devetvrstni BETTA po Din 4550; sejalni stroj Sack 1.50 m širok, enajstvrstni BETTA po Din 4800.

Sejalni stroj Sack H9 po Din 2.700, H5b a Din 2.000.

Pracnerjev sejalni stroj Budućnost, trinajstvrstni po Din 4500, petnajstvrstni po Din 4800.

Sejalni stroji. Dvovrstni sejalni stroj za koruzo po Din 900.

Senior ročne sejalnice H po Din 920, L4 po Din 1.150.

Vitelj (gepelj) EGB po 3000 Din; EGF transmisija za vitelj ER po Din 1630, D800 po Din 540.

Bencin motorji Lorenz 2½-3 KS Din 8000, 3-4 KS Din 10.000, 3-4 KS stabilni Din 9000, 4-5 KS prevozní Din 14.000.

Grablje za seno po Din 5000.

Jermeni za pogon strojev: 120 mm po Din 112 za 1 m 100 mm po Din 87 za 1 m, 90 mm po Din 78 za 1 m, 80 mm po Din 60 za 1 m, 70 mm po Din 49 za 1 m, 60 mm po Din 31 za 1 m, 50 mm po Din 27 za 1 m, 40 mm po Din 25 za 1 m

KMETOVALCI!

Dobra zemlja, pripravno orodje in racionalno obdelovanje ne more samo zagotoviti dobro žetev, če je kulturna rastlina napadena od bolezní in škodljivcev, ker samo zdrava in dobro oskrbovana rastlina zamore dati najvišji donos.

Vsled tega moramo vsi v boj proti boleznim in škodljivcem na kulturnih rastlinah. Pravočasno uporabljajte preizkušene popolnoma učinkovite preparate.

AGRITOX - za škropljenje vinske trte, sadnega drevja, cvetlic in zelenjave proti kislemu črvičku, listnih uši, raznih gosenic itd.

ARZOL - za škropljenje vinske trte in ostalih poljskih pridelkov, proti kislemu črvičku, gosenicam in ostalim škodljivcem ki objedavajo zelene dele rastlin.

SULFAROL - za škropljenje vinske trte, cvetlic in zelenjave, proti oidiju, ali plesnobi kržljivosti, gnilobi itd.

KUSKUTAN - za škropljenje deteljišč proti predenici.

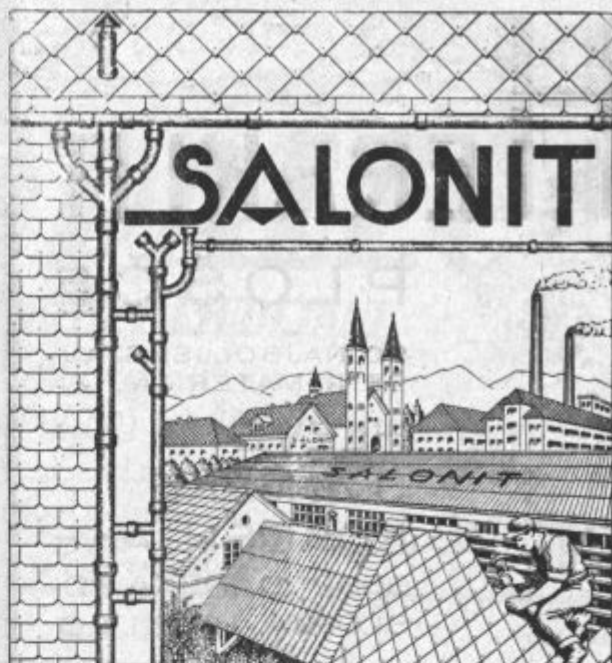
Zahtevajte cene in navodila na naslov:

„BILJANA“ A. D.
BEOGRAD

Tel. 3-80. Pošt. fah 423.

Glavno zalogo za Dravsko banovino in prodajo po tovarniških cenah pri

KMETIJSKI DRUŽBI
V LJUBLJANI

GENERALNO ZASTOPSTVO:

„ALPEKO“ TRGOVSKO IND. DRUŽBA Z O. Z.

LJUBLJANA — ZAGREB

TELEFON 29-30. TEL. 44-85

PORTLAND - CEMENT

Znamke „SALONA“ (Tower), „TITAN“, „EXELSIOR“, „LAVOCAT“ in „PRIMA“ kakor tudi visokovredni cement znamke „COLOSSUS“ in „MARTELLO“ dobavimo v juti in papirnatih vrečah vsako množino po konkurenčnih cenah iz naših skladišč:

Ljubljana:
Masarykova 23

Celje:
Klavniška 1

Maribor:
Einspielerjeva 7

Za vagonске dobave zahtevajte izjemne ponudbe!

„ALPEKO“
TRGOVSKO-INDUSTRIJSKA DRUŽBA,
LJUBLJANA

Važno za osnovne in kmetijske šole!

Kmetijska družba v Ljubljani je založila 6 stenskih slik od trav, detelj in raznih krmskih rastlin v velikosti 70 x 50 cm s primernim obešalom in okvirjem.

Slike so umetniško izdelane po naravi v barvah in služijo kot izborno učilo za spoznavanje naših glavnih krmskih rastlin.

K vsaki seriji se doda po ena knjižica s kratkim opisom vsake rastline.

Vseh šest slik s knjižico in poštino vred stane Din 100.-.

Priporočamo takojšnjo nabavo tega učila, dokler je še v zalogi, ker bo vsakemu učitelju služilo kot dober pripomoček pri pouku.

HERAKLIT

PLOŠČE

SO NAJBOLJŠI STAVBENI MATERIAL ZA

HLEVE

SVINJAKE

KOKOŠNJAKE

GOSPODARSKA POSLOPJA, HIŠE I.T.D.

ZAHTEVAJTE
POJASNILA PRI

MATERIAL, TRG. D. Z O. Z.

LJUBLJANA
DUNAJSKA CESTA ŠTEV. 36/1.

LANENO OLJE, FIRNEŽ, BARVE, LAKE, KIT, LANENE TROPINE

ter vse v to stroko spadajoče blago prvo-
vrstne kakovosti po solidnih cenah in
točni postrežbi, najugodnejše kupite pri
domaćem podjetju

MEDIĆ-ZANKL

tovarne olja lakov in barv
družba z o. z. lastnik FRANJO MEDIC

Centrala v Ljubljani, podružnice v Mariboru in Novem
Sadu. — Tovarne v Ljubljani, Medvodah in Domžalah.

POSOJILNICA V MARIBORU

NARODNI DOM

Telefon 21-08. Ustanovljena 1882.

Ostale nevezane hranilne vloge po 5%,
vloge proti 3 mesečni odpovedi po 6 1/2%.

Stanje hran. vlog nad Din 90.000.000.--

Rezerve znašale nad Din 6.000.000.--

Posojila daje članom na vknjilbo po
3%, na osebne poročitve po 9%.

Skropilnice za sadno drevje, samo-
delne in za vinograde.

„**Rekord**“ že izgotovljene dreves-
ne lepljive pasove za
lovljenje živalskih škodljivcev na sad-
nem drevju.

„**Flugs**“ patentirane kose z vs mi
potrebnimi pritisklinami do-
bite pri glavni zalogi za našo državo

J. Videmšek
Maribor

Koroščeva ulica št. 36.

Kata'ogi in ceniki brezplačno na raz-
polago! — Zahtevajte ponudbe! —
Iščemo zastopnike v vsakem kraju!

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neom. zavexo
V LJUBLJANI

obrestuje vloge in daje posojila in kre-
dite pod najugodnejšimi pogoji. Svoje
prostore ima tik za frančiškansko cer-
kviijo v lastni palači. Miklošičeva o. 6.

HRANILNE VLOGE ZNAŠAJD NAD 190 MILIJONOV DIN.

Ustanovljena leta 1881

Celjska posojilnica d. d. v Celju

v lastni hiši „Narodni dom“

Sprejema hranilne vloge, daje posojila. Izvršuje
vse denarne posle.

Lastna glavica in rezerve Din 14.500.000

Podružnici:

Maribor, Aleksandrova cesta 11

Šoštanj, (v lastni hiši)

KMETOVALEC

GLASILO KMETIJSKE DRUŽBE D LJUBLJANI

VINARSKEGA DRUŠTVA

IN KONJEREJSKEGA DRUŠTVA ZA DRAVSKO BANOVINO V MARIBORU

Izhaja 15. in zadnjega v mesecu. — Člani Kmetijske družbe dobivajo list brezplačno. — Cena listu za nečlane 30 Din, za inozemstvo 40 Din letno. — Posamezna številka stane 2 Din. — Uredništvo in upravištvo je v Ljubljani, Novi trg šte. 3. Glavna urednika: Ing. Rado Lah in Franjo Kafol.

Štev. 12.

V Ljubljani, 30. junija 1931.

Leto 48.

VSEBINA: SPLOŠNO KMETIJSKO GOSPODARSTVO: Letošnja preskrba z modro galico. — Zakon o likvidaciji agrarne reforme na veleposestvih. — Agrarni kongres v Pragi. — POLJEDELSTVO in TRAVNIŠTVO: Potreba koruze po rednih snoveh. — Poletna gnojenja strniščnih sadežev. — SADJARSTVO in VRTNARSTVO: Donos raznih ameriških sort jablan nas uči. — Kodravost breskev. — Jeseni bomo sadili. — Vprašanja in odgovori. — Notice. — VINARSTVO in KLE-TARSTVO: S V. občnega zbora Vinarskega društva. — Vinogradniki, pozor! — V. redni letni občni zbor Vinarskega društva. — Društvene vesti. — ŽIVINOREJA in MLEKARSTVO: Našim skrbnim gospodinjam nekaj lastnih izkušenj iz svinje-reje. — Zakaj se toliščnost mleka tako često izpreminja? — Notice. — KONJEREJA: Konjereja z ozirom na gospodarsko krizo. — GOZDARSTVO: Predpisi za sečnje v gozdovih pod posebnim javnim nadzorom. — DRUŽBENE ZADEVE in RAZNO: Uradne vesti. — Gospodarske vesti. — Tržne cene.

Splošno kmetijsko gospodarstvo.

Letošnja preskrba z modro galico.

Modra galica, to nenadomestljivo sredstvo za škropljenje trt, krompirja, sadnega drevja in drugih rastlin proti peronospori in ostalim glivičnim boleznim, je borzno blago, ki je v svoji ceni precej nestalno. Odyisna je od cene bakra na svetovnem trgu, za kar je merodajna londonska borza za kovine. Modra galica vsebuje eno četrtino (25%) bakra. Ceno bakra določa kartel, v katerem so združeni vsi večji proizvajalci sveta. Ta kartel jo je pred dvema leti dvignil po ameriškem merilu na 23 centov. Ko se je pa lani aprila meseca med Ameriko in Anglijo dosegel pomorski sporazum in je bilo jasno, da se v vojne namene ne bo uporabljalo več toliko te kovine, kakor doslej, svetovne zaloge so pa bile velike, mu je cena začela padati. Letos je dosegla najnižjo stopnjo ter je notirala $8\frac{3}{4}$ centov. Tako nizka mu ni bila cena niti pred vojno. — S tem v zvezi je lanski in letošnji padec cene modre galice, ki se danes prodaja skoraj po nižji ceni nego pred vojno, upošteva seveda zlato valuto.

Kmetijska družba je letos oddajala podružnicam galico po 6.30 Din kg franko vsaka železniška postaja, če je naročilo znašalo vsaj 5000 kg. Da so bile te cene deležne skoraj vse podružnice, smo naročila več podružnic iz enega okraja združili.

Na pravočasno naročilo smo podružnice trikrat opominjali. Navzlic temu je bilo do 15. maja od njih prijavljenih šele 12 vagonov galice. Pač pa je družba od vseh strani prejemale pisma, češ da dobe galico povsod ceneje, nego pri družbi. **Vse podružnice, ki so pri družbi galico naročile, so jo dobile pravočasno.**

Koncem maja pa je nastalo po galici veliko povpraševanje. Na domačem trgu jo je zmanjkalo, naknadna naročila iz inozemstva so pa prihajala neredno, z veliko zamudo. Vsled tega je nastalo razburjenje; cene so se dvignile in dnevno rastle. V tem položaju so se člani zopet spomnili družbe in od nje zahtevali galico. Ker je pa niso mogli takoj dobiti, so se obrnili celo na oblasti, ki naj bi družbo prisilile k hitrejši dobavi blaga. Ta je pa storila vse, da je čimpreje dobi. In ko je dospelo, je najprej zadostila prvotnim naročnikom in potem po vrsti tudi tistim, ki so se pozneje prijavili. Danes ima družba v vseh svojih skladiščih dovolj galice, da ni treba nobenemu vinogradniku - družbenemu članu biti v skrbeh zanjo. **Družba si je v svesti, da je letos storila svojo polno dolžnost v korist našega vinogradništva.**

Če so morali zamudni člani plačati galico dražje, nego jo je družba prvotno oddajala, je to njih krivda. Brez naročil namreč ne more družba na slepo z inozemskimi tvrdkami sklepati dobavnih pogodb; letos pa še posebno ne, ker se je bilo bati, da vsled

splošne krize ne bo toliko naročil, kakor prejšnja leta. Prepričani smo, da bo letošnja izkušnja izmordila marsikaterega vinogradnika, da si bo v bodoče pravočasno naročil to sredstvo. Če bodo podružnice **najkasneje do 1. aprila** zbrale naročila, bo Kmetijska družba vsem pravočasno priskrbelo potrebno najboljše blago in to po čim nižjih cenah.

Kmetijska družba v Ljubljani.

Zakon o likvidaciji agrarne reforme na veleposestvih.

Ing. R. Lah.

Zakon o likvidaciji agrarne reforme na veleposestvih je podpisan in objavljen ter je stopil takoj v veljavo. Ker je za celotno objavo v našem listu preobsežen, prinašamo iz njega le nekatera za kmetijstvo v Dravski banovini važnejša določila.

Tako predpisuje ta zakon, da je v **Dravski banovini šteti kot veleposestva** tista, ki obsegajo več nego 130 oralov (75 ha) zemljišča, ki se da obdelati, ali 347 oralov (200 ha) zemljišča v občeh. Kot obdelana zemljišča je smatrati njive, travnike, vinograde, vrtove, hmeljnike in riževa polja ter one pašnike, ki so porabni tudi za druge kulture. — Na več področji razdeljena zemljišča, ki so last ene osebe, je šteti kot eno posestvo.

Za določitev veleposestva po tem zakonu je odločilno lastninsko pravo, kakor je bilo vpisano v zemljiški knjigi dne 27. februarja 1919. l. ali vsaj predbeleženo. — Pri fidejkomisih se izbriše prepoved odtujitve in obremenitve.

Po tem zakonu se razlastijo za svrhe agrarne reforme vsa zemljišča veleposestev brez ozira na kulturo, v kolikor ne tvorijo: 1. ožji ali širši maksimum, 2. supermaksimum, 3. gozdove, 4. gozdne enklave zasebnih velikih gozdnih kompleksov, v kolikor niso razdeljene agrarnim interesentom, 5. zemljišča, ki služijo izključno rudarski industriji in zemljišča, na katerih so industrijske instalacije, 6. zemljišča gradbenih zon, po posebnem pravilniku, ki ga bo izdal kmetijski minister, 7. gozdovi, zemljišča, ki se ne dajo obdelati, kakor tudi vse ostale površine cerkvenih veleposestev, v kolikor niso prevedene v agrarne svrhe, 8. ribniki, 9. večje površine močvirij in neplodnih barij, ki se dajo kultivirati pod pogojem, da se lastnik obveže jih v 15. letih kultivirati.

Za veleposestva madjarskih državljanov veljajo posebna določila, ki so bila ugotovljena na podlagi medsebojnega sporazuma med našo in madjarsko vlado.

Posebni členi obravnavajo izjeme, v katerih kmetijsko ministrstvo lahko dovoli veleposestnikom višjo izmero zemljišča: maksimum in supermaksimum. Te izjeme veljajo predvsem za semenogojске postaje, za prave žrebčarne, ribarske zavode in nekatere druge. Veleposestva državnih, samoupravnih, cerkvenih in drugih zavodov se smejo kot taka ohraniti, če so potrebna za prosvetne, humanitarne, verske ali občeh koristne namene. Lahko se pa tudi tem zavodom tako velika posestva dodelijo.

Agrarni upravičenci po tem zakonu so krajevni interesenti, podeželski obrtniki, dobrovoljci, optanti in drugi kolonisti, državni in samoupravni zavodi, skupine kmetov (srenje), pravne osebe z občeh ko-

ristnimi nameni ter absolventi višjih in nižjih kmetijskih šol.

Veleposestniška zemlja se bo tako dodelila, da jo dobe najprej najbližji kmetje-interesenti; šele, ako tem preostane, jo dobe lahko tudi kmetje iz sosednjih občin. Prisodi se pa lahko samo onim, ki sploh nimajo zemlje, ali je imajo manj nego 10 oralov. Družine z več nego 10 člani, dobe lahko več.

Podeželski obrtniki imajo pravico do zemlje šele tedaj, če so bile krite vse potrebe kmetovalcev v vasi; pa tudi tedaj le v manjši izmeri. Za dobrovoljce velja njih zakon. Optanti in kolonisti imajo iste pravice kot krajevni agrarni interesenti.

Občine, zemljiške zajednice, srenje morejo pridobiti pašnike v skupno last; v gozdnatih krajih celo gozdove, ki jih deloma uporabljajo za pašo.

V roku od 30 dni potem, ko stopi ta zakon v veljavo, morajo zainteresirani agrarni upravičenci (občine itd.) preko banske uprave zaprositi za dodelitev gozdnega zemljišča. V roku šestih mesecev na to bo kmetijsko ministrstvo dogovorno z gozdarskim ministrom izdalo rešitev in s tem se bodo zahteve po gozdih zaključile. Za vse ostale gozdove se bo izbrisala zabrana odtujitve in obremenitve, torej bodo lastniki ž njimi lahko poljubno razpolagali.

Dosedanji agrarni interesenti so še nadalje lahko agrarni upravičenci, če jih sedanji zakon ne izključuje. Absolventi kmetijskih šol lahko dobe do 60 oralov slabše zemlje, ki se z melioracijo še da obdelati.

Nadaljnji členi določajo odškodnino za zemljišča, ki se pri nas ugotavlja na podlagi čistega katarskega donosa. Agrarni upravičenci plačajo sami dodeljeno jim zemljo. Za dobrovoljce plača država. Veleposestniki dobijo zemljo plačano potom državnih obveznic ali pa direktno od interesentov. Obveznice so državni papirji, ki se obrestujejo s 4 odstotki.

Kar je bilo z dosedanjimi zakoni agrarne reforme urejeno in ni v protislovju s tem zakonom, se ne bo izpreminjalo, ampak kvečjemu še dopolnilo.

V končnih določilih je predvideno, da smejo veleposestniki svobodno razpolagati s svojim živim in mrtvim inventarjem in z nepremičninami, ki so jim še ostale. Patronatske pravice in dolžnosti si lahko vsak obdrži. Če tega noče, tedaj so veleposestniki in agrarni upravičenci dolžni za to dati cerkvi odškodnino v zemlji.

Vprašanje velikih cerkvenih posestev odreja posebna določila.

Ako se ugotovi, da kateri agrarni upravičenec uživa več nego eno agrarno pravico, se mu vse odvezamejo.

Dne 30. septembra t. l. preneha plačevanje najemnine v zakup vzete zemlje po zakonu iz leta 1922., ki je določal štiriletni zakup veleposestniške zemlje.

Stroške za izvedbo tega zakona nosi kmetijsko ministrstvo, glede zemljknižne uredbe pa agrarni interesenti. Kmetijski minister odredi tudi gotovo število komisij, ki bodo likvidirale agrarno reformo.

To so v kratkem glavne smernice novega zakona za likvidacijo agrarne reforme, ki se po mednarodnem sporazumu mora v najkrajšem času izvesti.

Agrarni kongres v Pragi.

Fr. Kafol.

Začetkom junija se je vršil v Pragi svetovni kmetijski kongres, ki se ga je udeležilo 31 držav, med drugimi tudi naša država.

Na kongresu se je razpravljalo o vprašanjih, kakor: o kmetijski krizi in odpomoči, pouku, kmetijskem združništvu, povzdigi rastlinske in živalske proizvodnje, kmetijski industriji in kmetijski ženi.

Že v začetku kongresa se je najbolj poudarjalo vprašanje poljedelske krize in pomoč v združništvu. Znesle so se pikre obsodbe svetovnega kapitala, ki noče v sedanjem času sodelovati za omelitev krize. Spas bo zamogel najti kmet sam v samopomoči, t. j. v združništvu, in sicer v združnem pridelovanju in združni prodaji kmetijskih pridelkov. Kmetovalci sami bodo morali, podprti z državno pomočjo, oprijeti se načel: 1. pridelati pocieni in dobro blago, 2. med pridelki zbrati najboljše in prodati tamkaj, kjer je povpraševanje. Organiza-

cija prodaje pridelkov je tudi za kmeta najvažnejše vprašanje. Tu mora pa nastopiti združna samopomoč.

Vprašanju kmetijske industrije, t. j. predelovanje in požlahtnjenje kmetijskih pridelkov, n. pr. krompirja v škrob, špirit, destilacije slabih vin v alkohol itd., se mora posvečati največja pozornost ne samo od strani države, temveč tudi od strani kmetijskih korporacij in kmetovalcev samih.

Končno se je tudi poudarjalo silno važno vlogo kmetijske gospodinje v gospodarstvu. Žena podpira tri ogle hiše. Ž njo je v zvezi vzgoja mladine, uporaba kmetijskih pridelkov in njih priprava za trg, itd. Na kongresu se je poudarjalo, da skrbi država za izobrazbo kmetijske žene in jo tudi zaščiti. Vsa njena vzgoja se mora usmeriti edino v tem pravcu, da se že pri mladih kmetijskih dekletih goji ljubezen do rodne grude, gospodinjkega dela itd.

Svetovni kmetijski kongres je pokazal natančno pot vsem kmetovalcem in državam, po kateri morajo hoditi, da se omili težka svetovna gospodarska kriza.

Poljedelstvo in travništvo.

Potreba kornuza po redilnih snoveh.

Ing. R. Lah.

Ne dobimo kmalu rastline, ki bi bila tako hvaležna za gnojenje, kakor ravno kornuza. To si razlagamo s tem, ker ima ta rastlina močno razvito

Toda največjih pridelkov ne dosežemo samo s hlevskim gnojem, ampak le z dodatkom umetnih gnojil. Kako željna je kornuza n. pr. po lahko topljivem dušiku, razvidimo iz številnih gnojilnih poskusov, ki so bili v minulih letih izvedeni s čilskim solitrom. Da se kornuza po dušiku bujno razraste, je razvidno s slike 36., ki je posneta po gnojilnem poskusu prošlega leta v Dolu pri Ljubljani. Obe parceli sta bili gnojene s hlevskim gno-

Sl. 36. Gnojilni poskus na kornuzi, izvršen na parceli Fr. Šimenca v Dolu pri Ljubljani.

koreninje in ž njim v zvezi tudi krepko steblovje in široke liste. Zato tudi vidimo, da dobro uspeva le na temeljito zagnojeni zemlji, vsled česar ji pri nas v Sloveniji redno gnojimo s hlevskim gnojem. To pa mora biti, ker je naša zemlja vsled intenzivnega gospodarstva že precej izčrpana.

jem, toda negnojena — O — samo malo in to s svežim, gnojena — N — pa z dobro vležanim. Slednja je dobila pa vrhu tega v dveh obrokih še 2.5 kg čilskega solitra na 100 m². Dušik je dal rast. Nekoliko se je pomagalo tudi s kalijem in superfosfatom, toda glavno gnojenje je bilo v dušiku.

Dušik vpliva na rast vseh zelenih delov in prozrača bujnost rastline; fosforna kislina pospešuje razvoj cvetja in zrnja, ki postane po njem debelo in kleno ter skrajša zoritev; kalij pa deluje na razvoj zelenih listov, omogoči napravo škroba, s katerim se napolnijo zrnja in zviša pridelek na zrnju.

Ce vidimo, da je kuzuza slaba, ji še lahko poleti pomagamo s čilskim solitrom in deloma s kalijevo soljo, katera gnojila trosimo pred okopavanjem ali pred osipavanjem.

Da pa ne učinkuje gnojenje le na rast steblovja in listov, je jasno pokazal tudi pridelek obeh parcel. Gnojena parcela je dala dve petini več pridelka nego negnojena in je uporabljena gnojila ne samo poplačala, ampak dosegla še visok čisti dobiček. In to je glavno, kar moramo pri gnojilnih poskusih predvsem upoštevati. Dandanes, v dobi težke kmetijske krize, mora vsak kmetovalec misliti, kako bo najlažje in z najmanjšimi žrtvami preстал to dobo. Nikdar pa ne sme dopustiti, da bi se zmanjšali pridelki njiv in travnikov, kajti tedaj je izgubljen.

Poletna gnojenja strniščnih sadežev.

Ing. R. Lah.

Od naših njiv zahtevamo pač mnogo. Ne zadovoljimo se z enim pridelkom — žitom — na leto, ampak zemlja nam mora roditi dvakrat. Je pač to nujna potreba naše male kmetije, ki ne more z enim pridelkom prehranjovati družine. Iz te nujnosti so nastale strniščne setve: ajda, repa, korenje, pesa.

Toda zemlja ni v svoji rodovitnosti neizčrpana, posebno pa ne naša plitva, slaba zemlja, ki je potom dolgoletnega, intenzivnega gospodarstva že precej izmozgana in zahteva za oddano hrano nadomestila v obliki hlevskega gnoja, drugih domačih in umetnih gnojil. To ve dobro naš kmet, ki gnoji ajdi s superfosfatom in kalijevo soljo, repi in pesi s hlevskim gnojem, oziroma z gnojnico, le korenje ostane večkrat zanemarjeno, četudi je ravnotako hvaležno za gnojila kakor ostale strniščne rastline. Oglejmo si potrebe posameznih sadežev.

O **ajdi** že vemo, da potrebuje lahko topljivo fosforno kislino v obliki superfosfata, in kalij v obliki kalijeve soli.

Repa dobi navadno nekaj dobro vležanega hlevskega gnoja in po potrebi tudi še gnojnice. Potrebuje pač mnogo dušika in kalija. Poskusi so pa pokazali, da postane repa posebno debela in okusna, če ji pognojimo še s kalijevo soljo in čilskim solitrom. Posebno za kalijevo sol je hvaležna repa v peščenih zemljah, revnih na kaliju. Dokaz, koliko redilnih snovi vzame repa iz zemlje, nam nudi sledeče dejstvo: Če pridelamo na njivi 100 metrskih stotov repe, odvezamemo zemlji 228 kg kalija, 158 kg dušika, 64 kg fosforove kisline in 61 kg apna. Torej je repa izrazito kalijeve in dušičnata rastlina. Za 1 ha vzamemo približno 200 kg kalijeve soli in 150 kg čilskega solitra, in to kot dodatek k hlevskemu gnoju.

Korenje posejemo navadno med ječmen, zato mislijo naši kmetje, da mu pozneje ni treba gnojiti. In vendar zapusti ječmen precej izmozgano zemljo, ki jo za korenje moramo na vsak način okrepiti. Najboljši domači gnoj za to rastlino je gnojnica, ki vsebuje mnogo dušika in kalija. Toda gnojnice navadno primanjkuje in je tudi za korenje nezadostna, zato si moramo pomagati z umetnimi gnojili.

Zopet nam tu služijo samo lahko topljivi čilski soliter in kalijeve sol, ki ju zmešamo skupaj in potrosimo po vrhu potem, ko smo strnišče in korenje opleli, ga razredčili in okopali. Vsakega izmed teh gnojil vzamemo 150 kg na hektar ali po 10 kg na mernik posetve. S takim gnojenjem bomo tudi pri korenju dosegli visoke pridelke.

Pesa spada deloma med strniščne sadeže, ker se navadno seje, oziroma sadi prej. Vendar ima precej dolgo vegetacijsko dobo in doraste šele pozno jeseni. Ker spada med korenstvo, potrebuje ravnotako mnogo dušika in kalija. Samo hlevski gnoj in gnojnica ji ne zadostujeta, zato ji v umnih gospodarstvih še pozno poleti ob deževnem vremenu gnojijo s čilskim solitrom in kalijevo soljo. Kakor repa, je tudi pesa izrazito kalijeve rastlina. Navadno vzamemo 250 kg kalijeve soli in 200 kg čilskega solitra na hektar, ali 25 oziroma 20 kg na mernik posetve. Dandanes, ko edino še živina in mleko donášata nekaj koristi, je nujno priporočati našim živinorejcem, da ne zanemarijo skrbno gojiti pese, ki nudi najboljšo mlečno krmo našim kravam, ostali živini pa nadomešča zeleno klajo.

Sadjarstvo in vrtnarstvo.

Donos raznih ameriških sort jablan nas uči.

Ing. Jos. Skubic.

Kakor posnemamo iz časopisa „Obst- und Gemüsebau“, je proučavala ameriška poizkusna postaja „Ohio“ od leta 1910. do 1929. vsakoletni povprečni donos posameznih jabolčnih sort. Leta 1910. so bila drevesa 17 let stara. Tekom let je bil povprečni donos posamezne sorte sledeči:

Astrahan	186 kg
Baldwin	357 „
Ben Davis	332 „
Grimes	462 „

Jonathan	304 kg
Northern Spy	262 „
Oldenburg	276 „
Rome Beauty	380 „
Yellow Transparent	255 „

Povprečno vzeto, je dalo drevo vsako leto 312 kg sadov. Največji donos je dala l. 1929. sorta „Northern Spy“, ki je dala 1285 kg. Največja rodovitnost dreves je bila v času, ko so bila drevesa stara 30 do 35 let, nekatere sorte pa dosejajo kesneje še večjo rodovitnost (Northern Spy, Oldenburg, Rome Beauty itd.).

Ko podajamo gornje poročilo, se moramo vprašati, ali tudi mi s tako natančnostjo proučavamo gospodarsko vrednost sadnega drevesa? Ker pa so

številke take, da gospodarja kar v oči bodejo, bo menda pač vsakdo lahko sklepal na to, da niso držali Američani rok križem, ampak so morali rodovitnost drevja in s tem donos prav krepko podpreti.

Mislimo, da tako delo ne bi bilo v sramoto našemu sadjarju in tudi v izgubo ne. Mislimo pa tudi, da bi z našimi sortami lahko dosegli enake uspehe, zraven bi bilo pa še boljše sadje. Če smo že toliko v sadjarstvu zamudili, poprimimo vsaj v času krize in drevo nas bo postavilo s pomočjo naše pridnosti in uvidevnosti zopet na noge. Že danes gospodarji med seboj tekmujejo v živinoreji in poljedelstvu. Tisti nekaj velja, ki ima hlev poln prvovrstne živine in mu polje da največje dohodke. Tako napredno tekmovanje se mora pojaviti tudi v sadjarstvu. Tekmovanje se bo moralo razviti z namenom popolnejšega načina sadnega gospodarstva. Ni namreč za vsak kraj en sam način gospodarjenja najprimernejši, ampak je pravi način odvisen od mnogih činiteljev.

Cilj, za katerim pri tekmovanju stremimo, je v prvi vrsti ta, da nam zemljišče da najvišje mogoče čiste dohodke. Ker pa ravno s sadnimi nasadi zemljišče v mnogo boljši in večji meri izrabljamo za dobiček, je že s tem pričetek tekmovanja tu. **Sadjarstvo naših domačij mora biti urejeno smotreno po načrtu kultiviranja vsega našega posestva;** zato gotovo ne bomo vpeljavali sadjarstva tam, kjer nam gospodarski račun za dobičkanost to brani. Kjer pa imamo dokaze o dobičkanosti sadjarstva, tam bomo samo morali poizkušati to dobičkanost čim bolj povečati. Ravno v tem zadnjem vprašanju pa se naj razvije tekmovanje med sosedi, vasmi, občinami, okraji.

Kakor proučujejo Američani donos posameznih sort, tako pojdemo mi na naših domačijah še dalje v sadjarstvu s ciljem, da bo posestvo čim boljše urejeno za čim večje čiste dohodke. O tekmovanju v gornjem splošnem gospodarskem zmislu bomo še pisali, ker se moramo zavedati gospodarskega pomena sadjarstva na naših posestvih vsaj v času, ko je v naših žepih vsled krize in vsled neurejenosti kmetij — suša.

Kodravost breskev.

Fr. Kafol.

(Odgovor na številna vprašanja.)

Kodravost breskev je pri nas silno razširjena in obenem zelo opasna bolezen. Je izredno škodljiva in kjerkoli nastopi, uniči v kratkem drevesca, če jim kmalu ne pomagamo.

Bolezen spoznamo po tem, da postane mlado listje breskev zaokroženo nagubano, mehurčasto, rumeno do rdečkaste barve, krhko in osteklenelo, ki predčasno odpade. Napadeno drevesce vsled tega močno trpi in sčasoma pogine.

Vzrok tej bolezni je glivica kodravosti (taphrina deformans). Podgobje (micelj) glivice se zaje v listje, pa tudi v mladike, kjer povzroča zgoraj navedene poškodbe. Okuženje se vsled tega vrši iz krivih, napadenih mladik na listje ter se prenaša s cepiči in očesi pri cepljenju.

Proti tej bolezni se poslužujemo teh sredstev:

1. Saditi je vztrajne domače vrste breskev na prikladnih legah in dobri zemlji (mokre ilovice in

nižave ne prenese). Močno podvržene tej bolezni so: vaterlo (waterloo), zgodnja beatriks, riversova rana, la France, zmagovalka (Triumph); manj občutljive pa: amsden, Aleksandrova rana, haleška, kraljica vrtov; za zelo odporne veljajo: proskavska, železni kancler itd.

2. Vse breskve je škropiti z 1% raztopino modre galice in apna, in sicer preden so odgnale. V drugič škropimo s ½% **raztopino po cvetju**, odnosno tretjič po listju. Pripomniti je, da ozelenela breskev ne prenese premočne raztopine modre galice. Na manjših vrtovih tudi odrežejo napadene vršičke in jih uničijo.

Prav dobro se je tudi obneslo proti tej bolezni mazanje v zimskem času s 5 do 10% lizolovo raztopino, ki se ponovi pred spomladjo. Tudi zimsko škropljenje s 5% arborinom je na mestu.

Za varstev breskev je tudi odločilnega pomena, da jim redno gnojimo, posebno z gnojili, ki vsebujejo poleg dušika predvsem kalij, superfosfat, in ačno (n. pr. nitrofoskal).

Jeseni bomo sadili.

Ing. Jos. Skubic.

Dober gospodar dela preudarno po resno zamišljenih in preizkušenih načrtih. Tak način gospodarjenja je potreben v vseh panogah kmetijstva, še prav posebno pa v sadjarstvu. Vsi naši nasadi morajo biti urejeni po načrtu, ki je premišljen. Veliko naših kmetov pa žal še tega ne izvršuje in dela nade premalo premišljeno.

Jeseni bomo sadili. Dober gospodar bo v ta namen začel takoj s proučevanjem načrta, kakšen naj bo bodoči nasad. V ta namen bo določil prav natančno velikost površine, ki jo misli zasaditi s sadnim drevjem. Obenem bo dobro pregledal sestavo zemlje in lego. Pri proučevanju zemljišča se bo moral tudi odločiti za način sadjarjenja: ali napravi sadni vrt, poljski, travniški, pašniški ali drugačen nasad. Ta odločitev glede načina sadjarjenja je odvisna od tega, od katerega načina sadjarjenja pričakuje sadjar, da mu bo dal v zvezi s kulturami pod drevjem čim večji dohodek. S tem v zvezi se bo gospodar tudi odločil, ali naj vpelje intenzivno ali ekstenzivno sadjarstvo. (Intenzivno sadjarstvo je tako, da mora dati večje dohodke, kot kulture pod drevjem, če se jih sploh goji, ekstenzivno sadjarstvo pa ono, ki je pri nas najbolj vpeljano, gojimo zato, da nam poleg kultur pod drevjem zviša dohodke iz zemljišča. Pri tem pa je lahko vrednost pridelanega sadja manjša, enaka ali večja, kot pa vrednost pridelka pod drevjem.) Obenem bo temeljito proučil, katero sadno plemo in katero sorto bo gojil. Ko smo enkrat s temi načelnimi načrti gotovi, pristopimo k podrobni izdelavi načrta. V ta namen zakoličimo po izdelanem načrtu mesta, kjer bo stalo posamezno sadno drevo. Tako določimo potrebno število drevja, da vemo natančno, kaj in koliko drevja potrebujemo. Šele, ko natančno vemo, koliko dreves posameznih plemen in sort potrebujemo, to drevje tudi naročimo. Pri tem pa moramo pomisliti, da zanesljive drevesnice kaj hitro prodajo drevje. Da nam ga ne bo treba naročati v nezanesljivih drevesnicah, ga že poleti naročimo pri dobrem drevesničarju.

Delajmo torej po načrtu — in prav bo.

Razume pa se, da z načrti kar nič ne odlašajmo, ampak jih napravimo po možnosti čimpreje. Načrt pa je treba v praksi tudi temeljito izvesti. V ta namen bomo kar takoj mislili na predpriprave in pripravljala dela za saditev tudi izvršili. Tako si bomo priskrbeli pravočasno dovolj dobrih kolov in jim dali stanje, da bodo zdržali do okrepitev dreves. Mislili bomo tudi na razkuževalna sredstva proti raznim škodljivcem na drevesu. Drevo mora biti ob času saditve prosto škodljivcev. Pravočasno bomo naročili orodje za obrezovanje korenin in vrha ali celo vej na deblu. Enako si bomo priskrbeli vezi za drevje. Pozabili ne bomo na snovi za izboljšanje zemlje, mešanec (kompost), dobro preperel hlevski gnoj in umetna gnojila (apno, Tomasovo žlindro ali superfosfat, kalijevo sol).

Kakorhitro bomo pospravili poljske, travniške in druge zadnje letošnje pridelke, bomo kar takoj začeli z izkopavanjem jam.

Brez načrta pa sadi danes samo še „sadjar“, ki ni vreden imena gospodar. Izvršimo torej vse po načrtu in naši novi nasadi bodo boljši, racionalnejši, kakor dosedanji.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 3. Na mojem vrtu mi hočejo uničiti mlade karfijole bolham podobni hrošči. Sadike so že močno opešale. **Kako uspešno zatrem bolhače na karfijoli?** I. T. v T.

Odgovor: Škodljivcem, ki napadajo karfijole in jim vrta liste na Vašem vrtu, pravimo bolhači. Bolhači se pojavijo posebno ob suši in se rastline vsled tega slabo razvijajo, ali tudi, ako zemlja ni bila dovolj obdelana in gnojena; včasih je tem tudi vzrok nepravna sorta. Predvsem morate karfijole redno vsak večer zalivati s postano vodo in včasih tudi z razredčeno gnojnico. V jutranjih urah pa jih škropite z 1½% raztopino tobačnega izvlečka in mazovega mila. Tudi s ½% raztopino Agritoksa dosežemo prav dober učinek. Sadike je treba torej dobro zalivati, včasih tudi z razredčeno gnojnico in istočasno zatirati z zatiralnimi sredstvi. **Fr. K.**

Notice.

Sadjarsko združništvo napreduje. 17. junija t. l. se je vršil v Kranju sestanek načelstva okrajne kmetijske zadruge v Kranju in zastopnikov štajerske sadjarske Zadruga v Mariboru in kralj. banske uprave. Z vso natančnostjo so podali posamezni udeleženci poročilo o stanju sadjarstva v kranjskem okraju s posebnim ozirom na sadno letino. Ugotovilo se je, da sadjarji kranjskega okraja razmeroma lahko prodajo sadje, kar ga pridelajo; le žal, da ne pridelujejo dovolj namiznega, žlahtnega sadja, ampak da prevladuje moštno in dru-

go nekakovostno sadje. Na podlagi poročil, so sklenili udeleženci sestanka delovati na to, da se prodaja sadje v kranjskem okraju s pomočjo Sadjarske zadruge v Mariboru, okrajna kmetijska zadruga pa bo skrbela za organizacijo prodaje v kranjskem okraju. — Gorenjci se torej tudi v sadjarstvu dobro gibljejo, ko po drugih krajih skupno gospodarsko delo na škodo kmeta počiva.

Ing. Sk.

Kako obvarujemo cvetno popje pred ptiči? Na to nam da odgovor „Erfurter Führer im Obst- und Gartenbau“. V ta namen raztopimo v 25—40 litrih vode 12½ kg ugašenega apna, 2½ do 3 kg kalijeve soli in ¼ kg vodnega stekla, ki ga dobimo v drogerijah. S to raztopino poškopimo sadno drevje, preden začne popje dobro brsteti. Menda se na ta način doseže sijajne uspehe. Sadjarji, ki ste se letos pritoževali nad kalinom, krivokljunom itd., da je napravil velike škode, preizkusite ta način in nam nato o uspehu poročajte. **Ing. Sk.**

Sadjarji, pomnite, da je sedaj pravi čas, da omogočimo razvoj obilnih cvetnih brstov za drugo leto. To dosežemo, ako drevju dobro pognojimo z gnojili, ki vsebujejo fosfor in kalij. Tudi za dušik bo hvaležno drevje, ki v rasti peša in morda letos še tudi obilno rodi; če pa ni hrane, ni cvetnega brstja in še manj sadja, sadje pa, kar ga je, je slabo. **Ing. Sk.**

Seja podružnice SVD v Ptuj. 7. junija 1931. se je vršila v Ptuj seja podružnice SVD v Ptuj, ki so se je udeležili tudi zastopniki oblasti in raznih kmetijskih korporacij. Na tej seji so bili sprejeti važni sklepi, ki zadevajo vse sadjarje v naši banovini. V prvi vrsti so se obravnavala vprašanja letošnje sadne razstave v Ptuj in vprašanja sadne trgovine. Sadna razstava v Ptuj bo prireditelj vseh sadjarjev v banovini in bo društvo skrbelo, da se ta razstava čim bolje organizira. V ta namen bodo povabljene k sodelovanju tudi druge kmetijske korporacije. V načrtu je tudi, da se odpošlje najlepši del ptujske razstave na državno razstavo, ki jo — kakor smo izvedeli — namerava prirediti srbsko poljoprivredno društvo meseca oktobra v Čačku. Z ozirom na to se še ni določil čas ptujske razstave, ker se še ne ve za čas državne razstave v Čačku. Da bo razstavljeno res najlepše sadje, ki bo lahko našlo tudi kupca, se priporoča producentom, da s pravilno oskrbo (škropljenjem, gnojenjem) pridelajo kakovostno blago. Sklenilo se je tudi delovati na to, da bi se že letos v Ptuj uveljavile med sadjarji tekme; če bodo sredstva na razpolago, bi se tekmovalce tudi nagradilo. — Poleg razstave, ki se bo vršila pod pokroviteljstvom g. bana, bodo v Ptuj tudi sadjarska zborovanja, na katerih se bo poleg drugih zadev razpravljalo predvsem o sadnem izboru za vso banovino in za pridelovalna območja posameznih okrajev. Celotno organizacijo prodaje sadja namerava po možnosti izvesti Sadjarska zadruga v Mariboru s pomočjo sorodnih zadrug in drugih korporacij. **Ing. Sk.**

Vinarstvo in kletarstvo.

S V. občnega zbora Vinarskega društva za Dravsko banovino in III. vinarskega kongresa v Mariboru. Na udanostno brzojavko z dne 9. maja 1931. Njegovemu Veličanstvu kralju je prejelo Vinarsko društvo od predstojništva mestne policije v Mariboru pismo z dne 15. maja 1931. sledeče vsebine:

„Vsled brzojavnega naloga gospoda Ministra za notranje posle od 12. t. m., K br. 672., mi je prijetna dolžnost, izreči Vam zahvalnost za brzojavne izraze udanosti, predloženemu Njegovemu Veličanstvu kralju o priliki občnega zbora v Mariboru.“

Na pozdravno brzojavko gospodu predsedniku ministrskega sveta je prejelo Vinarsko društvo pismo šefa kabineta

predsednika ministrskega sveta z dne 12. maja 1931., ki se glasi:

„Gospodin Pretsednik ministarskog sveta primio je pozdravni telegram upućen sa zbora Vinarskog društva i vinarskog kongresa u Mariboru i naredio mi je, da vinogradarima Dravske banovine izjavim njegovo zahvalnost.“

Na pozdravno brzojavko gospodu banu Dravske banovine pa je prejelo Vinarsko društvo od njegovega sekretariata sledeče pismo z dne 11. maja 1931:

„Gospod ban mi je naročil, da se Vam v njegovem imenu iskreno zahvalim za udanostne pozdrave, poslame mu z občnega zbora Vinarskega društva in vinarskega kongresa v Mariboru.“

Vinogradniki, pozor!

Josip Blažević.

Pokončujmo poleg peronospore tudi druge bolezni in škodljivce vinske trte.

Oidij.

Tri dni pred ali po škropljenju zoper peronosporo, ko se je škropivo temeljito posušilo, požveplamo nastavke, odnosno grozdje. Za uspešen učinek prašenja z žveplom mora biti vsaj dva dni toplo in solčno vreme, da se prah razkroji v žvepleni dvokis, ki je potreben za obrambo proti oidiju. Priporoča se pri prvem in drugem škropljenju, osobito pri nestanovitnem vremenu, kabrnke prašiti, škropiti z galično-apneno brozgo, ki ji pridenemo žvepla. Na 100 l vode vzamemo 1 kg galice in 1 kg mastnega apna ter $\frac{1}{2}$ —1 kg žvepla, ki ga z apnom vmesimo in brozgo na običajen način pripravimo. S to brozgo je izvršeno škropljenje proti peronospori in oidiju. Ko so jagode nastale kot grah debele, prašimo z žveplom, ker se teh lažje prime prah, olajša pa tudi kontrolo.

začetka do konca julija, ko traja polet molja druge generacije. Kabrnke, odnosno grozdje škropimo s conchynol - bakreno - apneno brozgo. Pri vsakem škropljenju vzamemo na 1 polovnjak 40 dkg conchynola, ki ga z žveplom in apnom vmesimo itd. Škropljenje z urania zelenilom, pridejanim bakreno-apneni brozgi istotako dobro učinkuje. Oba načina pokončevanja, enega ali drugega, moramo med letom tedensko ponoviti, da uničimo jajčjo zalego.

Za pokončevanje senenega črva pridenemo na 100 l brozge 110 gramov urania zelenila, in ga z apnom vmesimo. Da vsedljivost urania zelenila preprečimo, moramo brozgo pri vsakem napolnjevanju škropilnice dobro premešati in še med škropljenjem škropilnico na hrbtu stresavati.

Za pokončevanje kiseljaka vzamemo na 100 l brozge 150 gramov uranija zelenila. Ker je arzen, ki ga vsebuje urania zelenilo, hud strup, moramo strogo upoštevati zadevne varnostne naredbe.

Dobre uspehe se je doseglo s škropljenjem proti peronospori in obenem proti senenemu črvu in kiseljaku z nosprasenom. Na 100 l vode se vmete 1½ kg nosprasa in $\frac{3}{4}$ kg apna, odnosno toliko

Sl. 37. Vinogradniki v Mariboru. — Vinska razstava.

Po potrebi žveplamo ponovno do mehkode jagod, potem pa ne več.

Grozdni sukač

(seneni črv in kiseljak) škoduje pri nas posebno v slabem vremenu v času cvetenja. Ako je prav ugodno vreme, odcveti trs v 4—6 dneh; je pa deževno ali hladno vreme, traja cvetenje dva do tri tedne in še dalje, vsled česar ima ta škodljivec priliko cvetje in grozdje v večjem obsegu razdreti. Z druge strani skrbi pri nas zopet narava sama, da se ta nepridiprav ne razmnožuje tako močno, kakor n. pr. v Porenju. Imamo mnogo padavin, vlaga in plesnoba pa uničujeta ličinke grozdnega sukača.

Pokončevanje senenega črva in kiseljaka se lahko vrši o priliki škropljenja med poletom molja prve generacije h koncu maja do začetka junija; uspeh zavisi od vremena. Proti kiseljaku pa od

apna, da se fenolftaleinov papir rdeče barva in škropivo je gotovo.

Od začetka pa do konca pokončevanja peronospore, senenega črva in kiseljaka moramo listje kakor kabrnke odnosno grozdje **temeljito od vseh strani škropiti**, da dosežemo popoln uspeh.

V. redni letni občni zbor Vinarskega društva za Dravsko banovino v Mariboru, 9. maja 1931.

(Dalje.)

Državna trošarina je znižana na 50 p pri litru, kar pa ne izda dosti, ker banovina in občine niso sledile zgledu države. Zdi se nam, da zaradi znižane drž. trošarine same, vina ne prodajamo dražje, konsument pa ga tudi ceneje ne pije.

s primernimi določbami pred nevarnim škodljivcem temeljito zaščiti.

Za tajnika in blagajnika Vinarskega društva in urednika društvenega glasila (Vinarstvo in kletarstvo v „Kmetovalcu“) je glavni odbor zopet določil vpokojenega višjega vinarskega nadzornika I. Zabavnika, k.

Živinoreja in mlekarstvo.

Našim skrbnim gospodinjam nekaj lastnih izkušenj iz svinjereje.

Janko Žunkovič.

Za naše gospodinje ni važnejše in dobičkanosnejše panoge v kmetijstvu kakor je svinjereja. Vedeti pa je treba, da svinja potrebuje red in snago, kakor vsaka druga žival. Ne mislimo, da pomeni beseda „svinja“ žival, ki mora biti blatna in umazana „kakor svinja“; ne, tudi svinja mora biti večkrat umita in osnažena. Če je le mogoče, umijmo jo vsaj poieti vsak teden enkrat z vodo in milom, tako da bo imela lepo snažno kožo, skozi katero diha in se znoji. Mokrih živali pa ne puščajmo na prosto; preprih jim jako škoduje.

Da obvarujemo živali pred nalezljivimi boleznimi, pred svinjsko kugo, rdečico itd., je treba, da **imamo svinjake vedno razkužene**. Tudi to ni težko in drago. Osnažimo jih vsaj parkrat v letu temeljito z močnim lugom, nato jih pa pobelimo z apnenim beležem, ki smo ga napravili iz svežega apna. To je poceni in hitro opravljeno. Pustimo jih tudi cepiti proti rdečici in naj nam ne bo žal za ta izdatek.

Korito mora biti vedno dobro osnaženo. Gniloči ostanki krme so strup za svinjski želodec in povzročajo razne bolezni. Ko prinesemo živalim pičo, jih opazujemo, kako se obnašajo: ali gredo hitro h koritu ali ne, ali so klavrne itd. Pičo vsipati v korito, na to pa oditi, kakor delajo malomarne dekline, je jako napačno in večkrat vzrok nesreč pri prasičih. Kakor znano, imajo svinjske bolezni kratek potek in če zamudimo le par ur, je vsaka nadaljna pomoč brezuspešna.

Skrbimo svinjam tudi za primerno krmo. Svinja žre sicer vse, ali ji pa tudi vse prija, je drugo vprašanje. Izkušnje uče, da je ravno napačna krma največkrat vzrok svinjskim boleznim in poginu. Treba je torej, da ne pokladamo stare in postane krme. Najboljša krma za prasiče je pa v **surovem stanju**. S polaganjem surove krme bomo imeli zdrave prasiče, manj dela in prihranek na kurivu.

Da bomo imeli dovolj surove krme na razpolaganje, preorjimo blizu hiše en ali dva ogona (po številu prasičev) ter posejmo na ista **navaden radič**, ki bujno raste in bo v dobro pognojeni zemlji v par tednih tako velik, da ga bomo maja ali junija že lahko želi ali rezali za pičo. Radič razrežimo na drobno ter mu prilijmo pomije ali nekaj mleka, sirotke itd. Ako nimamo mleka in ne pomij, pa nalijemo na radič čiste vode studenčnice, ki smo ji primešali malo otrobov ali koruzne moke. To pičo bodo prasiči s slastjo žrli. Tako krmimo dan na dan; porezan radič bo prav hitro rasel in ga bo vedno dovolj.

Šele pri pitanju prasičev, pričnimo s toplo pičo, s krompirjem, korenjem, repo, itd. Tako krmijene

Glavna zveza vinogradnikov in sadjarjev kraljevine Jugoslavije je imela svojo redno glavno skupščino dne 21. junija 1931. v Beogradu. Vinarsko društvo je na skupščini zastopal njega predsednik in član zvezinega upravnega odbora Lovro Petovar.

svinje bodo ostale zdrave, imele dober tek in dobro prebavo.

Da je krma največkrat vzrok svinjski bolezni, pa tale primer:

Pri nas je navada, da polagamo v jeseni svinjam neobeljene kostonje. Tudi spuščajo nekateri iste v kostonjeve gozdove, da poberejo vse ostale kostonje. Svinje ostanejo večkrat po ves dan in tudi ponoči v gozdu in si iščejo krmo izpod listja. Tudi moja služkinja je nasipala nekoč svinjam surove kostonje. Naslednji dan mi pa pove, da so vse svinje bolne in nočejo h koritu. Mislim sem, da imajo rdečico in da jim ne bo pomoči, ker je živinozdravnik oddaljen 21—25 km.

Odločil sem se, da poskusim s klistiranjem. Vzel sem trtno škropilnico ter nataknil kos steklene cevi v gumijevo cev namesto cevi z razpršilnikom. Na vodi sem pustil skuhati nekaj mila in sem ohlajeno tekočino vлил v škropilnico ter vtaknil stekleno cev v mirno ležeče živali in vbrizgaval milnico skozi zadnjico v notranjost živali. Vrata v svinjaku smo pustili odprta, da bi svinje v primeru ozdravljenja lahko šle na prosto, da se z gibanjem lažje oprostijo zasušenega blata. Sicer sem imel malo upanja, ker so tudi potem svinje ležale popolnoma mirno. Prihodnje jutro so pa stale lačne pred koriti in čakale zajtrka. Nepretrgani sledovi po dvorišču so pričali, da je zdravilo iz domače lekarne dobro učinkovalo. Od tega časa nisem pustil nikdar več polagati svinjam **neobeljenih** kostonjev.

Zato priporočam gospodinjam, da vsak dan gotovo pregledajo po svinjakih živalsko blato. Če ga ni ali je trdo, tedaj je treba hitre pomoči. V lahkih primerih že zadostuje, če damo med krmo nekaj Glauberjeve ali grenke soli ali da prilijemo krmi kislega mleka. Kislo mleko je v obče velikega pomena v svinjereji. V težkih primerih pa jih je treba klistirati. Za klistiranje si je nabaviti primerno orodje, kajti jaz sem trtno škropilnico uporabil le v sili. Ne bodimo površni in ne odlagajmo, kajti z naglim ravnanjem si pri prasičereji lahko prihranimo težke tisočake.

Te izkušnje sem si pridobil v 35 letih svoje prasičereje in jih objavljam, da se bodo okoristile tudi naše gospodinje. Ako se bodo po teh naukih ravnale, bodo imele dobiček pri svinjereji, kar jim bo le v veselje in ponos.

Zakaj se tolščobnost mleka tako često izpreminja?

I. Benko.

Malokatero vprašanje povzroča med našimi kmetovalci toliko slabe volje, nezaupanja in očitkov, kot ravno dejstvo, da se tolščobnost mleka pri kravah (ki jih baje vedno enako krmijo in oskrbujejo)

izpreminja kolikortoliko že iz dneva v dan, prav močno pa v posameznih letnih časih, oz. v posameznih stopnjah eneiniste molzne dobe.

Tolščca je namreč tisti sestavni del mleka, ki je podvržen največjim izpremembam, dočim ostale sestavine, kakor n. pr. mlečni sladkor, beljakovine i. dr. v normalnih razmerah in pri zdravih živalih ne kažejo skoraj nobenih izprememb. Direktni vzrok tega nam pravzaprav ni znan in vsled tega tudi ne moremo na zgoraj stavljeno vprašanje naravnost odgovoriti. Znani so nam pa činitelji, od katerih zavisi tolščobnost mleka in te si hočemo ogledati.

1. Molzna doba. Vsak izkušen živinorejec ve, da dajejo krave neposredno po otehlitvi mleko s prav nizko tolščobo; čez par tednov pa se prične tolščca dvigati, in se nato drži delj časa na isti višini, ravnotako pa tudi množina mleka. Proti koncu molzne dobe množina upade, a tolščobnost močno naraste. Tako se lahko tolščobnost mleka pri eniinisti živali giblje med 2½ do 4½%.

Sl. 38. Opitani vol, 7 let star, težak 1045 kg, z veleposestva Rakičan.

2. Splošni počutek živali. Na splošni počutek živali vplivajo n. pr. vremenske izpremembe, oskrba živali in uporaba istih za vprego. Nenadne in hude vremenske izpremembe povzročajo vedno večji ali manjši padec tolščobnosti (to se pravi, kolikor so pač živali izpremembam izpostavljene). Kar se pa tiče nege in oskrbe, je že davno znano, da je mlečnost živali toliko večja, kolikor bolj so oskrbovane (mislilim vsestransko oskrbovane) in da je mleko v tem primeru tudi bogatejše na tolščci, na suhih snoveh sploh. Zmerno delo molznih krav vpliva ugodno na tolščobnost mleka, četudi množina nekoliko upade, pri hudih naporih pa množina silno upade in je tudi sestava nenormalna, četudi kakega pravila tozadevno ni mogoče postaviti.

3. Pasma. Znano je, da dajejo nekatere pasme mastnejše mleko kot druge. V tem oziru prednjači pri nas malo znana Jersey-pasma (5.58%), na splošno pa dajejo takozv. planinske pasme mastnejše mleko od nižinskih. Povprečna tolščobnost pri mleku naših domačih pasem je n. pr. sledeča: montafonska 3.6, pingavska 3.8, marijadvorska 3.8 in simodolska 3.7%. (Po nemških virih.) Vendar pa „mlečnih“ pasem, t. j. takih, ki bi se ponašale s samimi dobrimi

mlekaricami, pravzaprav ni ter se nahajajo v vsaki pasmi dobre in slabe mlekarice.

(Dalje prih.)

Notice.

Živinoreja na veleposestvu Rakičan. Na veleposestvu Rakičan pri Murski Soboti gojijo simodolsko živino, ki kaže zelo bujen razvoj na meso. Tako imajo tam plemenskega bika 3¼ leta starega, ki je ocenjen na 28 točk in tehta že danes neopitan 945 kg. Drugi bik, 3¼ leta star, je ocenjen na 25 točk in težak 955 kg ter izvira od krave, ki je dala letno 2950 litrov mleka. Torej ne samo na meso, ampak tudi na mleko se živina tamkaj goji. Na sliki 38. pa vidimo opitanega vola tega posestva, 7 let starega, ki je dosegel težo 1045 kg. To o uspehi smotrene reje in odbire živine za pleme.

Sestava klajnega apna. Klajno apno je izredno važen pridelek h krmi zlasti za mlade živali, odnosno breje krave. Ta apnena zmes vsebuje apneni sulfat tricalcijev fosfat $Ca_3(PO_4)_2$, t. j. 62% apna in 38% skupne fosforne kisline. S tem praškom se pospešuje tvorbo okostja pri mladih živalih. Mora pa biti prosto od klor, arzena in žveplene kisline.

Živinorejska zadruga v Slovenjgradcu je priredila 31. maja t. l. izredni občni zbor, na katerem se je izvolil odbor in se je določilo podrobno delo zadruge, kakor: kontrola molže, zavarovanje živine, posredovanje pri nabavi in prodaji plemenske živine i. t. d. — V novem odboru so: Lobe Fr., predsednik; Vodovnik Fr., blagajnik in tajnik; Kasner, kontrolor; Apat Anton, Vertnik Fr., inž. Vrhnjak Vinko, Knez Fr. in Zdrčnik N. odborniki; Grems in Zvonar, pregledovalca računov. — Staremu odboru se najtoplejše zahvaljujemo za ohranitev in spopolnitev v težki poprevratni dobi te naše važne predvojne gospodarske organizacije, novemu odboru pa želimo pri svojem delu in pri izvedbi vseh svojih načrtov — najboljši uspeh!

Podpora za nabavo petelinov za leto 1931. Sresko načelstvo Murska Sobota sporoča, da bo tudi letošnje jesen (oktobra-novembra) oddajalo dobre čistokrvne peteline štajerske pasme po zelo znižani ceni, ki bo znašala letos 15 Din. Oddajalo se bo samo peteline, ki so popolnoma dorasli in ki izvirajo iz jaje od nesnic nad 140 do 200 jajc na leto. — Do 25. julija t. l. je predložiti seznam posestnikov (samo članov organizacije), ki želijo takega petelina. Istočasno je vplačati za vsakega naročenega petelina po 15 Din. Na naročila brez denarja se ne bo oziralo. Sezname in denar je vložiti pri pristojnem sreskem načelstvu Murska Sobota ali Dolnja Lendava.

Konjereja.

Konjereja z ozirom na gospodarsko krizo.

Dr. Veble.

Na kongresu poljedelcev v Somboru je veterinar Milan Tupajić razpravljal o sedanjih gospodarski krizi s posebnim ozirom na živinorejo. Poseben odstavek njegovega referata je posvečen konjereji, predvsem oni v Vojvodini. Ker so njegova izvajanja zanimiva v primeri z našo konjerejo in poučna v pogledu bodočih smernic, jih podajam v izvlečku, v kolikor se nanašajo na konjerejo.

Med vzroki gospodarske krize navaja referent predvsem splošno nadprodukcijo žita, prevelik uvoz iz prekomorskih držav, ruski demping in vse zaščitne mere, ki so jih podvzele industrijske države pod pritiskom svojih agrarcev v korist ohranitve cen njihovih poljskih pridelkov. Val gospodarske krize je zajel tudi našo državo. Naši poljedelci so podvrženi težkim preizkušnjam vključno relativno dobri letini. Dobra letina, skrbi pa na vse strani, to zveni res protislovno!

Naša kraljevska vlada se skupaj s sosednjimi agrarnimi državami mnogo trudi, da bi ustavila padec poljedelskih proizvodov in s skupnimi odredbami omilila krizo. Povrhu tega dela kraljevska vlada tarifne in druge olajšave za znižanje režijskih stroškov izvoznih produktov; to dobrodejno akcijo podpirata „Priviligirana agrarna banka“ s „Priviligiranim društvom za izvoz poljedelskih proizvodov“. Tudi zakon o poljedelskih komorah, katerega načrt je v izdelavi, pomeni nov močan zamah pri delu zaboljšanje poljedelstva.

Pa vključno vsem tem in drugim meram, od katerih ima vsaka svoj pomen in korist, se izkazuje nujna potreba delne izpremembe v gospodarstvu poljedelstva. Ta potreba je posebno izrazita v onih krajih, ki se bavijo pretežno s proizvodom raznih vrst žita, prehaja pa posredno seveda tudi na vse druge poljedelske panoge, predvsem na živinorejo.

V tej je potreben delni prehod k intenzivni reji in racionalizacija živinoreje v pravcu kakovostnega in količinskega izboljšanja.

Konjereja je bila, kakor znano, ona kmetijska panoga, ki je donajala bogate dohodke posebno na področju sedanje Dunavske banovine. Iz tamkajšnjega neizčrpno bogatega vira prvovrstnih konj, so tuje države dolga leta črpale in krile svoje potrebe po konjih za poljedelske in vojaške svrhe. Po svetovni vojni, v kateri je bilo po naporih in boleznih vse dobro v konjereji uničeno, se je občutila naenkrat povsod velika praznina, kar se tiče kakovosti in količinskega konj. Ta praznina je bila v tujih državah še večja kakor pri nas. Zato so trumoma hodili tuji trgovci k nam in pokupili za bajeslovne cene vse, kar ni vojna uničila. Povrhu vsega je pripadla kobilarna, ki je te kraje zalagala z razpilotnim materialom, tuji državi; nam pa je ostalo le vzrejalništvo za žrebete, današnja ergela „Karadjorgjevo“, ki jo je bilo treba preurediti in postopoma razširati v konjerejski zavod za proizvod plemenjakov, ter je le s težko muko zadoščala svoji nalogi.

Tako stanje in postopna delna uporaba motorjev v poljedelstvu, je dovedlo konjerejo že prva leta po prevratu v krizo, ki jo danes še jačje občutimo. Mnogo večjih sejmov je treba obiskati, če hočemo dobiti prilično dobrega, da ne rečem odličnega konja. Množina bi še bila, ali po kakovosti predstavlja ona krvno mešanico, v kateri zaman iščemo jakega Noniusa, lepega Gidrana, elegantnega Furioza in predstavnikov ostalih pasem. Priznati se mora, da je motor vendar le deloma izpodrinil konja v poljedelskem in potnem prometu, vsled česar se je zmanjšala potreba po hitrih konjih, sem pa mnenja, da tip oz. način našega kmetovanja zahteva in bo zahteval poljedelskega konja, tako ne bo tudi naša vojska še v doglednem času mogla izhajati brez težkega in celo lahkega konja.

Pri današnjih cenah se reja konj res ne izplača; vzrok pa je temu najbrže slab konjski material. Naj pravi Peter ali Pavel, da bo svoje konje nabavljaj na sejmu, nekdo le mora biti, ki bo na sejm postavljene konje vzredil, kajti konj živi povprečno le 15 let. Kdor pa konje vzreja, hoče, da se mu v rejo vloženi kapital izplača. To se bo pa zgodilo le pri vzreji dobrega konja, za katerega lahko najde ugoden trg. Stara izkušnja uči, da se slab konjski material ne izplača, ker požre ekonomijo in v najboljšem primeru povrne le režijske stroške. Mnenje strokovnih komisij zadnjih let je, da je za te kraje (Dunavsko banovino) najboljši konj Nonius, ki bo s svojimi dobrimi lastnostmi, ako se vzreja njegov veliki in mali tip, mogel zadovoljiti potrebe vojaštva in trgovske zahteve. Seveda je za njegovo produkcijo potrebno zadostno število plemenjakov, ki jih na žalost nimamo, četudi se ergela „Karadjordjevo“ trudi, da izpolni obstoječe praznine. Razpasla se je razvada, da nekatere občine ne glede na konjerejske potrebe svojega okoliša, dobivajo v ergeli žrebce po svoji izbiri in želji. Banska uprava bi morala odrediti po stvarni potrebi in svoji oceni, kateri žrebec naj kam pride in kolikšno število je potrebno. Davanje žrebcev v privatno oskrbo, izvzemši občinam in zadrugam, bi bilo treba omejiti in žrebce dodeljevati onim krajem, v katerih obstoje konjerejske selekcijske zadruge, ki jih je zadnji čas mnogo nanovo ustanovljenih. Ravnotako je treba odpraviti prodajo izločenih žrebcev pred izvršeno kastracijo v ergeli.

Licenciranje privatnih žrebcev se naj izvrši v jeseni, najkasneje do 15. oktobra, da bi se obvezna kastracija nesposobnih žrebcev mogla izvršiti še pred zimo. O priliki licenciranja bi bilo treba izvršiti odkup najboljših glav po primerno visoki ceni, ki bi tvorila nagrado za rejca. Lastnikom privatnih žrebcev bi bilo treba določiti višino skočne takse, da bi bilo tako omogočeno tudi siromašnejšim konjerejcem, da privedejo svojo kobilo v zaskok k žrebcu odlične kakovosti. Zato bi pa zopet za lastnike prvovrstnih žrebcev morale biti predvidene v banovinskem budžetu posebne nagrade, ki bi se jim izplačale po kakovosti, držanju in uspehih ob predvedbi licenčni komisiji v naslednjem letu.

Jako vesel pojav je v tem letu pričeto odkupljanje žrebet od rejcev; to akcijo je treba nadaljevati in zanjo predvideti zadosten kredit. Dobro bi bilo, da bi se ta nakup žrebet vršil naravnost od

ljudstva na posebnih v to svrhu prirejenih sejmovih oz. razstavah v jačjih rejskih središčih ali sedežih konjerejskih radrug. Konje za državne potrebe bi bilo treba nabavljati naravnost od naroda in ne na sejmovih, kjer požre cela vrsta zajedalcev mukoma zaslužene novce konjerejca. Odkup bi se naj vršil po komisijski presoji, da bi bili tako rejci prvovrstnih konj nekako bolj nagrajeni s primerno ceno za njihov trud in bi tako dobili pobudo za nove uspehe. Pohvalno omeniti bi bilo tudi požrtvovalno delo ne-

katerih privatnih ergel, od katerih celo država kupuje svoje plemenjake, le žal, da se vse morajo s trudom boriti za prehrano in svobodno odgojo, ker jim je zmanjšana za pašo potrebna količina zemljišča.

Od bolezni, ki konjereji mnogo škodujejo in jo ovirajo v razvoju, bi bilo omeniti v prvi vrsti smrkavost, nato pa vranični prisad in smoliko, za katerih zatiranje se oblasti bolj in bolj trudijo nego so se poprej.

Gozdarstvo.

Predpisi za sečnje v gozdovih pod posebnim javnim nadzorom.

Ing. Anton Šivic.

Po predpisih § 57. zakona o gozdih z dne 21. decembra 1929, Uradnega lista štev. 162/35. iz leta 1930., so dolžni posestniki gozdov, ki so pod posebnim javnim nadzorom, urediti v teh gozdovih strogo trajno gospodarstvo z gospodarskim načrtom, odnosno gospodarskim programom. Za te gozde predpisuje § 59. zakona o gozdih brezpogojno gospodarske načrte (osnove), če imajo površino nad 300 hektarjev, za gozde z manj nego 300 hektarjev površine pa zadostujejo tudi sami gospodarski programi ali celo tudi sama inventarizacija gozda z vrstnim redom sečnje.

Pod posebnim javnim nadzorom so:

- gozdi samouprav (občin, podobčin, banovine),
- gozdi cerkva (po zakonu o banski upravi),
- gozdi župnih, kaplanijskih, cerkveniškkih in drugih nadarbin (škofijskih itd.),
- gozdi solastnikov in korporacij,
- gozdi, obremenjeni s služnostnimi pravicami,
- gozdi delniških družb (po zakonu o baski upravi),
- gozdi veleposestev — začasno — dokler so pod udarom agrarne reforme.

Glede zaščitnih gozdov, za katere veljajo posebni predpisi na temelju §§ 15.—27. zakona o gozdovih, navodila še niso bila izdana.

Za gospodarstvo s cerkvenimi gozdovi velja načelo, da je treba z njimi gospodariti racionalno po izkustvih umnega gozdnega gospodarstva; v nadarbinskih gozdih pamora biti užitek v korist uživalcem trajen, kakor v 1. odstavku navedeno.

§ 74. nav. zakona o gozdih predpisuje, da se uredi gospodarstvo po gospodarskem načrtu, odnosno programu (inventarju) tudi v takih zasebnih gozdovih, ki niso pod posebnim javnim nadzorom, ako presegajo površino 300 hektarjev. Ali se ima zanje sestaviti gospodarski načrt, ali samo program, odloči v posameznih primerih ban. Če je v važnem javnem interesu potrebno, more na predlog bana minister za šume in rudnike izjemoma odrediti, da se mora s temi gozdovi gospodariti še po načelu stroge trajnosti. — Za gozdo ve na krasu more minister za šume in rudnike na predlog bana odrediti gospodarjenje po gospodarskem načrtu ali programu tudi za manjše gozdne površine.

Pripominja se, da imajo določbe § 74. zakona o gozdovih, kolikor se tičejo gozdov nad 300 ha površine, pomen šele potem, ko bo rešeno vprašanje agrarne reforme in ko dotični gozdovi ne bodo več pod posebnim javnim nadzorom.

* * *

Vsi posestniki gozdov, ki so — stalno ali začasno — pod posebnim javnim nadzorom (za stalno zaščitne gozdo-

bodo izdana posebna navodila), so glasom § 63. zakona o gozdovih dolžni, da do 1. julija 1935. predložijo kraljevski banski upravi potom občeupravnega oblastva prve stopnje gospodarski načrt, odnosno gospodarski program na odobrenje, ako ga niso imeli odobrenega že doslej.

Posestniki, ki imajo odobren gospodarski načrt, odnosno program, morajo glasom §§ 60. in 61. zakona o gozdovih vsako leto predložiti potom občeupravnega oblastva prve stopnje kraljevski banski upravi predlog za sečnjo v dotičnem letu in predlog za vzgojo gozda (kultiviranje, čiščenje nasadov itd.), oboje sestavljeno v okviru odobrenega gospodarskega načrta, odnosno programa. Ta predloga je predložiti v dvojniku. Potrebna sta občeupravnim oblastvom zaradi znanja, evidence in morebitne kontrole. Posebno odobrenje teh predlogov odpade; ravnotako odpade eventualna poizvedba na stroške stranke.

Službeni oziri zahtevajo, da predložijo gozdni posestniki predlog vsakoletne sečnje in vzgoje gozdov praviloma štiri mesece pred pričetkom sečnje.

* * *

Posestniki, ki nimajo odobrenega gospodarskega načrta ali programa, morajo glasom §§ 60. in 61. zakona o gozdovih predložiti potom občeupravnega oblastva prve stopnje kraljevski banski upravi vsako leto predlog za sečnjo in vzgojo gozda (pogozdovanja, čiščenja) v treh izvodih zaradi odobritve. Občeupravno oblastvo prve stopnje ima ta dva predloga utemeljiti odnosno predložiti, pri čemer pa je upoštevati sledeče odredbe:

Z ozirom na važnost gozdov, ki so pod posebnim javnim nadzorom, more za gozdove, ki presegajo 300 ha površine, v svrhu odobrenja sečnih in vzgojnih predlogov odrediti ban poizvedbo po strokovnem odposlancu, dočim se vršijo poizvedbe za gozde od 20 do 300 ha, če so potrebne, po strokovnih organih sreskih načelstev na stroške stranke.

Da bo pravočasna rešitev mogoča, morajo posestniki redoma predložiti sečne in vzgojne predloge štiri mesece pred pričetkom sečnje.

Za gozdo ve pod posebnim javnim nadzorom, ki ne presegajo 20 hektarjev površine, je napraviti eventualno potrebne poizvedbe povodom rednih potovanj brez stroškov za stranko, ako se sečni in vzgojni predlogi predložijo v dobi od 1. januarja do konca marca, odnosno od 1. do zadnjega avgusta. (Rešenje o odobritvi je v vseh primerih pridržano banu.)

* * *

Posestniku gozda, ki je pod posebnim javnim nadzorom, pa nima odobrenega gospodarskega načrta ali programa, sme občeupravno oblastvo I. stopnje zabraniti vsakršno sečnjo, ako izkorišča gozd brez odobrenega vsakoletnega sečnega in vzgojnega predloga. (§ 63. zak. o gozdovih.)

Za vsako izredno izkoriščanje gozdov, ki so pod posebnim javnim nadzorom, torej za vsako odstopanje od odobrenega gospodarskega načrta ali programa, odnosno načrta

sečnje in vzgoje, je **treba odobrenja** kraljevske banske uprave. (§§ 60., 61. in 65.) Prošnje za take izpremembe je treba redoma dva meseca pred sečnjo predložiti potom občupravnega oblastva prve stopnje, da je pravočasna rešitev mogoča.

Kontrolo nad izvrševanjem gospodarskih načrtov in programov, odnosno sečnih in vzgojnih predlogov vrši šumarsko osebje občupravnih oblastev brez stroškov za stranke. Ako pa se v kazenskem postopku izkaže, da so potrebne posebne krajevne poizvedbe, grede te na stroške obsojene stranke.

Kdor ne upošteva predpisov, ki veljajo glede gospodarskih načrtov, programov, sečnih in vzgojnih predlogov, se po zakonu o gozdih kazensko zasleduje. (§§ 146., 147., 166.)

(Pripomba: Za zemljiške zajednice in „izlučene“ šume čabarskega sreza veljajo posebni predpisi.)

* * *

Iz gornjih predpisov je razvidno, da je najbolje, ako si posestniki velegozdov čimprej omislijo dober gospodarski načrt, odnosno program, da jim ni treba vsakoletnega odobravanja seče.

Družbene zadeve in razno.

Uradne vesti.

ZAPISNIK

seje glavnega odbora Kmetijske družbe dne 29. maja 1931. v Celju.

Navzoči so bili: predsednik **Oton Detela**, podpredsednik **Lenarčič** ter odborniki: **Jan, Kersnik, Levstik, Piber, Robič, Rus, Steblovnik, Strcin, Šušteršič, Vesenjak, inž. Zidanšek** in družbeni ravnatelj **inž. Lah**.

G. predsednik je otvoril sejo, pozdravil navzoče in ugotovil sklepčnost. Pojasnil je, da je sklical odborove seje v Celju vsled tega, da gg. odborniki ogledajo prostore „Javnega skladišča v Celju“ zaradi morebitnega nakupa.

1. Priskrba novega skladišča v Celju. Pri podrobni obravnavi o tem vprašanju je glavni odbor storil primerne ukrepe, da bo skladišče Kmetijske družbe zajamčeno. Ker se je **g. predsednik** v gorenjem vprašanju za nekaj časa odstranil, je prevzel predsedstvo **g. podpredsednik Lenarčič**, ki je podal poročilo predsedništva.

2. Oddaja družbene drevsnice na Poljanah državni javni bolnici se je izvršila dne 30. aprila t. l. po nalogu banske uprave. Pri oddaji tega objekta sta zastopala drž. bolnico kot prevzemnika **g. upravnik bolnice dr. Gerlovič** in **g. ekonom Josip Šarabon**; kot zastopnika Kmetijske družbe sta isto izročila ravnatelj **inž. Lah** in upravitelj **Anton Bukovic**.

Dne 4. maja sta družbeni ravnatelj in knjigovodja **Janko Bukovec** skupno z **g. upravnikom dr. Gerlovičem** ugotovila tiste parcele, ki se takoj oddajo bolnici v uporabo in one, ki pridejo na vrsto jeseni, oziroma pomladi l. 1932., odnosno l. 1933. Skladišče in hlevski prostor ostanejo v najemu družbe do 1. maja l. 1932. proti primerni najemnini. — Tako bo Kmetijska družba po 108 letih zapustila ta zgodovinski prostor.

Po pojasnitvah ravnatelja in podrobni razpravi o predmetu je glavni odbor poveril predsedstvo, da se pobriga za zgradbo primernega skladišča ob družbeni hiši na Novem (prej Turjaškem) trgu, 3. Za primer pa, da se kje drugje najdejo taki prostori poceni, se lahko vzamejo v najem.

3. Akcija za vnovčevanje kmetijskih pridelkov, sklenjena na zadnji odborovi seji, se je uvedla na pravi tir. Družba je po svojem predsedniku in s posebno vlogo zaprosila **g. bana**, da poskrbi za primern kredit za lombardiranje kmetijskih pridelkov. Po nalogu **g. predsednika** sta 20. maja ponovno posredovala pri njem družbeni ravnatelj in knjigovodja ter ga zaprosila, naj poišče kako rešitev za izvedbo te družbene namere. Ker se je isti dan mudil v Ljubljani generalni direktor Priv. agrarne banke **g. dr. Hacin**, sta se tudi z njim posvetovala o tem. Zaključek je bil, da skuša Kmetijska družba doseči primerno posojilo po čim nižjih obrestih, bodisi pri Priv. agrarni banki, ali Poštni hranilnici, ali Narodni banki. Banska uprava ali eden izmed njenih denarnih zavodov naj prevzame jamstvo za to posojilo. Za kritje obresti naj poskrbi banska uprava iz banskega proračuna, medtem ko bi družba

dala na razpolaganje skladišča in osebje. V treh letih bi se to delovanje tako razširilo, da bi lahko krilo obresti za potreben kredit.

Med podrobno debato je **g. Steblovnik** predlagal, naj družba skliče anketo raznih na tem vprašanju interesiranih krogov, ki naj vsi skupaj vzamejo v roke izvedbo te akcije. Glavni odbor je na to sklenil, da predsedstvo natančno prouči ta predlog in poizve pri gospodarskih činiteljih, v koliko bi hoteli pri tem sodelovati.

3. Anketa zaradi poškodbe drevja po zajcu. Družba je 8. maja t. l. sklicala anketo zastopnikov sadjarstva, med njimi nekaterih odbornikov, zastopnikov Lovskega društva in zastopnika banske uprave. Na tej anketi se je ugotovila ogromna škoda, ki jo zajec povzroča našemu sadjarstvu in so se obravnavala vprašanja, kakšne ukrepe bi bilo proti temu storiti. Anketa je sklenila, naj se družba nemudoma obrne na ministrski svet in pristojna ministrstva s posebno vlogo, v kateri naj zaprosi, da se v novem lovskem zakonu zaščiti sadjarstvo in vinarstvo proti zajcu. Razen tega naj se v zakonu določi, da morajo lovski najemniki v vsakem primeru plačati odškodnino, ki bi jo povzročil ta škodljivec našemu sadjarstvu.

Glavni odbor je po pojasnitvah družbenega ravnatelja vzel poročilo o tej anketi z odobravanjem na znanje.

4. Akcija Tvornice za dušik v Rušah za cenejšo oddajo nitrofoskala kmetovalcem s podporo banske uprave. Ravnateljstvo Tvornice za dušik v Rušah je predložilo družbi načrt vloge na bansko upravo, v kateri se ta oblast naproša, da še nadalje dodeljuje letos pomladi določeno podporo za mešano gnojilo nitrofoskal, ki bi se kmetovalcem oddajal po znižanih cenah. Oddaja tega umetnega gnojila naj se pa vrši ne samo potom občin, ampak tudi potom Kmetijske družbe in njenih podružnic. Kmetijska družba se s tem predlogom Tvornice v Rušah strinja in je nanj pristala. Vendar smatra, da bi bilo umestno, da se ta podpora ne porabi samo za eno umetno gnojilo, ampak enakomerno za vsa, ker je potrebno, da se uporaba vseh umetnih gnojil v čim večji meri zviša. To je v interesu racionalnega gospodarstva.

Po daljši razpravi o tem predmetu, je glavni odbor storil primerne ukrepe za pocenitev umetnih gnojil vseh vrst.

5. Glede stabilizacijskega posojila je glavni odbor storil primerne ukrepe.

6. Osnutek zakona o kmetijskih zbornicah. — **G. predsednik** je predlagal, naj bi se osnutek zakona za kmetijske zbornice v toliko izpopolnil, da se naj sredstva za njih vzdrževanje dobijo s posebno komorno doklado, ki pa ne sme še več obremenjevati kmetovalca. Predlagati je ministrstvu tri načine:

1. Sredstva za delovanje kmetijskih zbornic se naj priskrbijo s posebno zbornično doklado, ki bi jo prispevali kmetovalci sami. Ta pa ne sme zvišati dosedanjih kmetijskih davščin. Za to doklado naj se toliko zniža kaka druga doklada, ki zadeva kmetijske občine.

2. Kmetijske občine morajo po zakonu za pospeševanje kmetijstva prispevati 10% za kmetijski fond. Od teh 10% naj se kmetijskim zbornicam prepusti okrog 2%, z ostalimi naj pa razpolagajo občinski, oziroma sreski kmetijski odbori. Določitev višine teh odstotkov se naj prepusti posameznim banovinam.

3. Vsaka banovina imej pravico, da zniža dajatve kmetiskih občin za toliko, kolikor potrebujejo kmetijske zbornice za svoje delovanje.

Po kratki obravnavi so se ti predlogi sprejeli z nalogo, da se jih čimprej predloži kmetijskemu ministrstvu.

Poročilo predsedništva se je na to v celoti odobrilo.

II. Poročila ravnateljstva. Ravnatelj je poročal, da se je na povabilo kmetijskega ministrstva udeležil ankete v Beogradu, ki je obravnavala zakon o kmetijskih zbornicah in o kmetijskem šolstvu. Na tej anketi je zastopal stališče, da morajo biti kmetijske zbornice avtonomne korporacije popolnoma neodvisne od oblasti. Samo tako lahko uspešno zastopajo koristi kmetovalcev. Ta avtonomija se naj predvsem zrcali v lastni določitvi sredstev in samostojnega poslovanja po posameznih banovinah.

Družba je predložila ministrskemu svetu sklep ankete za izpembno lovskega zakona z ozirom na škodo, ki jo povzroča zajec našemu sadjarstvu. Od mestnega načelstva v Mariboru je dosegla znižanje tarifne postavke na umetna gnojila od 3 na 1 Din za 100 kg. — Na podlagi sklepa zadnje odborove seje je zaprosila češki konzulat za češki zakon, ki ba je določa, da so dolgovi v gostilnah neizterljivi. Prejela je odgovor, da tak zakon še ni sprejet in je bil to le predlog neke skupine čeških poslancev. Od finančne direkcije v Ljubljani je dosegla pojasnilo o skupnem davku na pošlovni promet od živine, določene za zakol, ker so nekatere občine ta zakon krivo tolmačile.

Po kratki obravnavi o posameznih točkah tega poročila, ga je glavni odbor vzel na znanje.

III. Poročilo o blagovnem prometu. V zadnji dobi je blagovni promet nekoliko ponehal, ker je končala spomladna setev. Poživel pa je povpraševanje po galici in žveplu ter po ostalih sredstvih zoper rastlinske škodljivce. Umetnih gnojil je šlo to pomlad manj nego lani, vendar več, nego je bilo z ozirom na današnjo gospodarsko krizo pričakovati.

Modro galico je družba naročila od domače tvrdke „Zorka“ v Subotici v količini 40 vagonov. Ker jo je pa zmanjkalo in je „Zorka“ ni mogla več dobaviti, je družba naročila nadaljnjih 18 vagonov od tvrdke „Montecatini“ v Milanu. Položaj z galico je bil letos nekaj časa nejasen, zato so podružnice zaostale z naročili. Okrog polovice maja se je pa začelo splošno povpraševanje po nje, tako da jo je naenkrat povsod zmanjkalo. Tudi cena je šla kvišku, in kakor se je začetkom ponujala po 17½ funta, je v zadnji dobi poskočila na 19 funtov, torej za okrog 50 para pri kg. Družba je po znižani ceni od 6.30 Din za kg krila vso potrebo onih podružnic, ki so jo pravočasno naročile. Ko jo je pa družbi zmanjkalo, so trgovci cene dvignili na 7.50 do 8 Din za kg.

Za strniščno setev ajde bo treba poskrbeti za **superfosfat**. Da se prepreči konkurenca med tvornicama Hrastnik in Fosfat v Zagrebu, bo družba od obeh prevzela nekoliko blaga, ne da bi se vezala na količino.

Tudi pri **kalijevi soli** bo na jesen skušala dobiti ugodne cene, četudi bo to težje, ker jih določata oba kalijeva sindikata, francoski in nemški. Ker je v zadnji dobi izmenjeno vodstvo podružnice kalijevega sindikata na Dunaju, bo ta borba še težja.

Prodaja kmetijskih strojev se ne razvije tako, kakor bi bilo želeli. V zadnji dobi je zastopnik tvrdke Sack dal na razpolago svoj avto, da je z njim potoval družbeni uradnik Cerkenik ter obiskal nekatere podružnice na Dolenjskem zaradi prodaje plugov in drugih strojev. Pri tem je navezal stike

med člani in je vsled tega pričakovati poživljenje odprodaje strojev. Glavni odbor je tudi sklenil, naj družba razstavi na ljubljanskem velesejmu kmetijske stroje, ker je to potrebno za propagando.

Glavni odbor je posamezne točke tega poročila podrobno obravnaval in ga odobril.

IV. Sprejem novih članov. Od zadnje odborove seje se je nanovo priglasilo 2300 novih rednih članov, ki jih je glavni odbor sprejel.

V. Potrditev novih podružnic. Nanovo so se ustanovile in po glavnemu odboru potrdile nove podružnice: Trava, p. Čabar, ki šteje 24 članov; Selnica ob Muri, p. Št. Ilj, šteje 23 članov; Črešnjica, p. Vojnik, šteje 25 članov.

VI. Sklicanje občnih zborov zaostalih podružnic. Glavni odbor je v zmislu družbenih pravil s sklepom zadnje odborove seje pozval vse podružnice, da skličejo občne zборе najkasneje do 31. maja t. l. Večina podružnic se je temu pozivu odzvala. Okrog 60 jih pa doslej še ni zborovalo in zato ima glavni odbor po § 41. družbenih pravil pravico in dolžnost sklicati podružnične občne zборе, povzročiti nove volitve odbora in delegatov. Glavni odbor je sklenil, da se pri teh podružnicah zboruje na nedeljo, 14. junija po jutranji maši v šolskih prostorih. To je objaviti v prihodnji številki „Kmetovalca“ od 31. maja t. l. Ker bo potreba pri nekaterih podružnicah izpremeniti uro, oziroma kraj zborovanja, se podružnice pozovejo, da po krajevnem običaju razglasijo ta občni zbor še pred cerkvijo ali na kak drug način.

Razglas § 5. o rednem članstvu strokovnjakov. Pri nekaterih podružnicah je nastal dvom, kako tolmačiti zadnji odstavek § 5. dr. pravil, ki se glasi „in osebe, ki so dovršile z uspehom strokovno kmetijsko ali gozdarsko srednjo ali visoko šolo ali živinozdravniško visoko šolo, **dokler izvršujejo izključno svoj strokovni poklic**“. — Glavni odbor je sklenil, da se ta stavek tolmači tako, da morejo vpokojeni kmetijski in drugi strokovnjaki postati redni le tedaj, če se tudi v pokoju direktno bavijo s kmetijsko stroko in so nameščeni v kakem kmetijskem obratu. Take osebe, ki niso nikjer nameščene, morejo postati le izredni člani.

Občni zbor podružnice v Cerknici. Po sklepu glavnega odbora se je dne 3. maja vršil v Cerknici občni zbor tamošnje kmetijske podružnice, ki ga je vodil družbeni ravnatelj. Skušal je doseči med strankami sporazum, kar se je pa le deloma posrečilo. Po volitvi po poročilu sta prišli obe stranki v podružnični odbor. S tem se je spor pri tej podružnici poravnal in pričakovati je od nje živahnejšega delovanja.

Podružnica Sv. Krištof pri Laškem je imela 17. maja svoj občni zbor, proti kateremu je naknadno vložil protest bivši načelnik s 17 člani. Glavni odbor je temeljito proučil ta protest in ga odklonil.

Podružnica Slovenjgradec je na svojem občnem zboru dne 3. maja sklenila resolucijo, v kateri prosi, naj se družba zavzame za ukinitve ali vsaj znižanje trošarin in drugih dajatev, ki danes obremenjujejo kmeta.

Družba je večini zahtev te podružnice že ugodila in vložila mnogo prošenj za znižanje trošarine, olajšanje izvoza vina in ukinitve drugih pristojbin. Po daljši obravnavi je glavni odbor na predlog g. Steblovnika sklenil, naj se na bansko upravo, oziroma na pristojna ministrstva vložijo sledeče prošnje:

Kuluk ali obveznost dela za ceste naj velja le za občinske ceste. Če pa ostane kuluk v današnji izmeri, tedaj naj se ukinejo visoke cestne doklade. Oboje ne more obstojati, ker to skupaj preveč obremenjuje kmeta.

Namestitev kmetiskih mladeničev iz Srbije na naših kmetijah zaradi prakse. Srpsko-poljoprivredno društvo se je obrnilo na družbo s prošnjo, naj bi posredovala pri namestitvi kmetiskih mladeničev iz Vrbaske, Moravske in Drinske banovine na kmetijah v Dravski banovini zaradi kmetijske prak-

se. Po pretresu tega vprašanja, je glavni odbor sklenil, da je za letos doba za to akcijo prepozna. Srbskemu društvu naj se pa odgovori, da je družba pripravljena izvesti to akcijo v Sloveniji, če se preloži na prihodnje leto in se izvede po načelih, ki jih bo družba predpisala.

Prošnjam dirkalnih društev v Št. Jerneju na Dolenjskem in v Krškem za podporo ni mogoče ugoditi, ker ne prejema družba v zadnjih letih nikakih javnih podpor za pospeševanje konjereje in živinoreje.

Osnutek zakona o agrarni reformi se je na seji ponovno pretresal. Glavni odbor je sklenil, da sestavi predsedstvo primern predlog za izpremembo osnutka tega zakona na podlagi pojasnil g. predsednika in g. podpredsednika Lenarčiča.

Na to se je seja opoldne prekinila.

Pri popoldanskem nadaljevanju se je ponovno obravnaval nakup skladišča v Celju. G. predsednik je med tem poizvedel, da ponuja v nakup delnice tudi g. Rakusch, s čemer bi se dobilo tričetrtinsko večino v delniški družbi. Po temeljitom razmotrivanju tega vprašanja, je glavni odbor zaenkrat odklonil nakup delnic in sklenil pismeno pozvati delniško družbo, da ponudi skladišče z zemljiščem vred v nakup ali pa v najem. Za pogajanja je pooblastil predsedstvo. Če bi nakup ali zakup tega skladišča ne bil mogoč, tedaj naj predsedstvo poišče drugo skladišče v Celju ali pa nakupi primern stavbni prostor za morebitno novo skladišče.

Ker je s tem bil dnevni red izčrpan, je g. predsednik zaključil sejo ob pol štirih popoldne.

VABILA

k občnim zborom podružnic Kmetijske družbe.

Spored:

1. Točke 1.—6. po § 37. družbenih pravil.
2. Slučajnosti.

V nedeljo, 19. julija 1931.:

Meža-Dravograd, ob 11. uri v dvorani g. A. Pernata; **Ježica**, ob 7. uri v šoli (vodi ga družbeni zastopnik); **Borovnica**, po jutranji sv. maši v šoli (vodi ga družbeni zastopnik); **Marenberg**, ob 15. uri v šoli v Vuhredu; **Ribče-Hotič**, ob 15. uri pri Cerarju na Verneku; **Kranjska gora**, po prvi sv. maši v šoli; **Struge**, ob 15. uri v šoli (vodi ga družbeni zastopnik).

Predavanja pri kmetijskih podružnicah v mesecu juliju 1931.

5. julija:

Sv. Lovrenc na Dravskem polju, po prvi sv. maši v šoli o živinoreji, prasičereji in zadružništvu (predava strok. tajnik Kafol);

12. julija:

Polšnik pri Litiji, po sv. maši v šoli o živinoreji (predava strok. tajnik Kafol);

19. julija:

Borovnica, po prvi sv. maši v šoli o sadjarstvu (predava strok. tajnik Kafol);

26. julija:

Domžale, po jutranji sv. maši in popoldne po nauku filmsko predavanje o nemški kmetijski razstavi v Dortmundu (plemenske živali itd.) ter zatiranje sadnih škodljivcev (nagovor in tolmačenje po strok. tajniku Kafolu).

RAZGLAS

o sprejemu gojenk v kmetijsko-gospodinjsko šolo Kmetijske družbe v Ljubljani.

S 1. oktobrom 1931. se otvori trideseti tečaj gospodinjske šole, ki bo trajal 11 mesecev.

Gojenke morajo stanovati v zavodu, ki je pod vodstvom čč. gg. šester iz reda sv. Frančiška. Zavod je v posebnem poslopiju poleg Marijanišča na Poljanah v Ljubljani.

Teoretični del obsega verouk, vzgojeslovje, računstvo, knjigovodstvo in kmetijsko gospodarstvo, vrtnarstvo in sadjarstvo, živinorejo in živinozdravstvo, poljedelstvo in kmetijsko kemijo.

Praktično se vežbajo v kuhanju, šivanju (ročnem in strojnem), krojnem risanju, pranju, likanju, v mlekarstvu in sirarstvu, v vrtnarstvu itd. Gojenke se vadijo tudi v ravnanju z bolniki in bolno živino.

Tista, ki bo sprejeta v zavod, plača mesečno za hrano, stanovanje, razsvetljavo, to je sploh za vse 450 Din. Vsaka gojenka naj vzame s seboj v tečaj po možnosti naslednjo obleko

in perilo: vsaj eno nedeljsko obleko, dve obleki za delo, dva para čevljev, en par vrtnih čevljev, nekaj belih in barvanih nočnih srajc ali jopic za ponoči, **tri barvana spodnja krila**, dve beli spodnji krili, štiri srajce, šest parov nogavic, 10—12 žepnih robcev, štiri kuhinjske in dva navadna predpasnika. Nadalje perilo za posteljo: dva para rjuh in štiri prevleke za blazine, 4 brisače, 4 servijete. Če ima katera več obleke, jo tudi lahko vzame s seboj.

Deklice, ki hočejo vtopiti v gospodinjsko šolo, morajo:

1. dovršiti 16. leto;
2. predložiti zadnje šolsko izpričevalo;
3. predložiti zdravniško spričevalo, da so zdrave;
4. navesti kakšnega stanu so starši in kakšen je njih sedanjí glavni poklic;
5. predložiti obvezno pismo staršev ali varuha, da zanje plačajo vse stroške šolanja;
6. zavezati se, da bodo natančno in vestno izvrševale vsa dela, ki se jim nalože, ter da se bodo strogo ravnale po hišnem redu.

S temi podatki in potrebnimi prilogami opremljene, lastno-ročno pisane, nekolikovane prošnje za sprejem naj se vpošljejo na Kmetijsko družbo v Ljubljani

vsaj do 31. julija 1931.

Pri sprejemu deklet v gospodinjsko šolo se bo oziralo po možnosti na prošilke iz vseh slovenskih pokrajin.

V Ljubljani, 30. junija 1931.

Kmetijska družba v Ljubljani.

Gospodarske vesti.

Važno za vse pridelovalce krme in žita. Vojno ministarstvo je razglasilo, da se bo takoj po končani košnji in žetvi začela po vseh garnizijah komisijska dobava krme (sena, ovs, ječmena in slame) direktno od pridelovalcev. Kmetijski posestniki se zato v lastnem interesu opozarjajo na to ugodno priložnost za prodajo kmetijskih proizvodov, pri kateri so izključeni razni posredovalci.

Tržne cene.

Tržne cene so označene tako, kakor veljajo na trgu ali na sejmih v Ljubljani in Mariboru pri nadrobni prodaji in so posnete po tržnih poročilih teh mest. Cene na deželi in pri kupčiji na debelo so nižje.

Cene so v dinarjih.		Ljubljana		Maribor	
Žitni in drugi pridelki	pšenica	1 q	220 — do 240 —	160 — do 200 —	200 —
	rž	1 ..	210 — do 220 —	160 — do 200 —	200 —
	ječmen	1 ..	200 — do 210 —	150 — do 200 —	200 —
	oves	1 ..	210 — do 240 —	200 — do 250 —	250 —
	proso	1 ..	190 — do 200 —	200 — do 400 —	400 —
	koruza (nova, sušena)	1 ..	150 — do 160 —	140 — do 200 —	200 —
	ajda	1 ..	220 — do 230 —	150 — do 200 —	200 —
	fižol., ribničan	1 ..	— do 290 —	180 — do 200 —	200 —
	fižol., prepelčar	1 ..	— do 350 —	— do —	—
	krompir	1 ..	150 — do 200 —	100 — do 150 —	150 —
Seno in slama	sladko seno	1 ..	— do 75 —	95 — do 130 —	—
	kislo seno	1 ..	— do —	— do —	—
	slama	1 ..	50 — do 60 —	55 — do 65 —	—
Goveja živina	Voli I. . . . . žive teže 1 kg	1 kg	7 — do 7 50	5 — do 7 50	7 50
	„ II. . . . . „ „ 1 ..	1 ..	6 — do 6 50	4 — do 4 50	4 50
	„ III. . . . . „ „ 1 ..	1 ..	— do 6 —	3 50 do 5 50	5 50
	Krave debele . . . . . „ „ 1 ..	1 ..	4 50 do 6 —	4 — do 5 50	5 50
	Krave, klobasarice . . . . . „ „ 1 ..	1 ..	2 50 do 4 —	1 75 do 2 50	2 50
Goveja živina	Teleta . . . . . žive teže 1 kg	1 kg	8 — do 10 —	7 — do 9 —	9 —
	(Prigon v Lj. 162, M.r. 295 glav) (vštevši ves mesec junij)				
Praslič	6—8 tednov stari . . . . . kom.	kom.	100 — do 120 —	50 — do 80 —	80 —
	3—4 mesece stari . . . . . „	„	— do —	180 — do 250 —	250 —
	5—7 mesecev stari . . . . . „	„	— do —	350 — do 400 —	400 —
	debel . . . . . žive teže 1 kg	1 kg	— do —	6 — do 8 —	8 —
	debel . . . . . mrtve 1 ..	1 ..	— do —	9 — do 10 —	10 —
Praslič	(Prigon v Lj., 1159 v Mar. 1585 glav) (vštevši ves mesec junij)				
Mleko, jajca, perutnina	piščanec . . . . . kom.	kom.	18 — do 25 —	15 — do 40 —	40 —
	kokoš . . . . . „	„	25 — do 35 —	20 — do 45 —	45 —
Mleko, jajca, sir	mleko . . . . . 1 lit.	1 lit.	2 50 do 3 —	2 — do 3 —	3 —
	smetana . . . . . „	„	— do —	12 — do 14 —	14 —
	čajno maslo . . . . . 1 kg	1 kg	36 — do 40 —	44 — do —	—
	surovo maslo . . . . . „	„	30 — do 36 —	36 — do 44 —	44 —
	polementalški sir . . . . . 1 ..	1 ..	24 — do —	24 — do 30 —	30 —
	sirček . . . . . 1 ..	1 ..	7 — do 8 —	7 — do 8 —	8 —
Mleko, jajca, perutnina	lajce . . . . . kom.	kom.	0 50 do 1 —	0 75 do 1 —	1 —
Mleko, jajca, perutnina	trda drva . . . . . 1 m ³	1 m ³	135 — do 150 —	120 — do 145 —	145 —
	mehka drva . . . . . 1 ..	1 ..	70 — do —	90 — do 110 —	110 —

Za uredništvo odgovarja: ing. R. Lah. — Izdajatelj za Kmetijsko družbo: Oton Detela. — Tisk J. Blasnik na sl. Univerzitetna tiskarna in litografija, d. d. v Ljubljani.

J. BLASNIKA NASL.

UNIVERZITETNA TISKARNA

LITOGRAFIJA   OFFSETTISK   KARTONAŽA

ZALOŽNIŠTVO VELIKE PRATIKE

VREČICE ZA SEMENA

NAJSTAREJŠI GRAFIČNI ZAVOD JUGOSLAVIJE
IZVRŠUJE VSE TISKOVINE NAJCENEJE IN NAJBOLJ SOLIDNO

USTANOVIJENA LETA 1828

ki je res izvrstna in okusna,
zdravilna in zelo izdatna

Kmetovalci in sadjarji!

Tovarna Lorber & Comp

v ŽALCU, Dravska banovina

Vam nudi najcenejše in najboljše sadne mline v nakup. Vsi železni deli naših sadnih mlinov, ki pridejo v stik s sadjem pri mletju, so najsolidnejše galvanično pocinkani, tako, da ostane sadje vedno popolnoma čist. — Gonilna moč strojev: večje stroje dve osebi, manjše pa ena oseba z lahkoto žene.

Kapaciteta naših strojev: z enim velikim strojem se izmelje v pol ure sadja za 2000 litrov, z enim malim strojem pa v istem času za 1000 litrov sadjeveca.

Vsi rezervni deli pri nas kupljenih strojev so vedno v zalogi, ali se po želji takoj naredijo.

Naših sadnih mlinov kakor tudi slamoreznic je že na tisoče in tisoče med našimi kmetovalci v rabi v največje zadovoljstvo.

Cena za sadne mline: veliki Din 2000.—, mali Din 1000.— franko Žalec. — V naši tovarni v Žalcu so sadni mlini na vpogled, kjer se dobijo še ostale informacije.

DENAR NALOŽITE NAJBOLJE IN NAJVARNEJE PRI DOMAČEM ZAVODU

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

REGISTR. ZADRUGA Z NEOMEJENO ZAVEZO

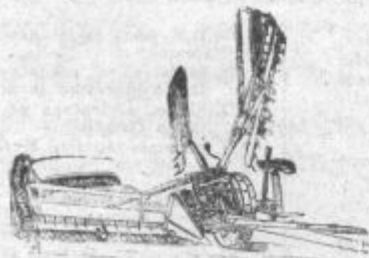
V LJUBLJANI, TAVČARJEVA (SOGNA) ULICA 1

Vloge na knjižice in tekoči račun obrestuje po 5,5%, brez odpovedi, pri trimesečni odpovedi po 7%, brez odbitka da. ka. na rente. Stanje vlog nad 30.000.000 Din. — Rezerve nad 700.000 Din. Jamstvo za vloge presega večkratno vrednost vlog.

Vložne knjižice drugih zavodov sprejema kot gotovino brez prekinjenja obrestovanja. Posojila daje proti poročtvu, na vknjižbo in proti zastavi premičnin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tek. računu pod najugodnejšimi pogoji. — Blagajniške ure: Ob delavnikih od 8.—12., in od 3.—4 1/2, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8.—12 1/2, ure.

Telefon 2847.
Brzjavni: »Kmetki dom«.
Račun pošt. hranilnice št. 14.257.
Podružnici v Kamniku in v Mariboru.

GOSPODARJI!

PRED NAKUPOM VAŠIH GOSPODARSKIH STROJEV OBRNITE SE NA

K. & R. JEŽEK

TOVARNA GOSPODARSKIH STROJEV, LIVARNA ŽELEZA IN KOVIN

MARIBOR - MELJE 103

PRVOVRSTNI IZDELKI
POPOLNO JAMSTVO - NIZKE CENE - NA OBROKE

Kmetovalci, čitajte kmetijsko - strokovne knjige!

KMETIJSKE KNJIGE

in gospodarska navodila, ki jih ima naprodaj

KMETIJSKA DRUŽBA V LJUBLJANI

NOVI TRG ŠTEV. 3.

Splošno kmetijstvo. Din

F. Štupar, Navodilo, kako je sestavljati poročila o letni	5.—
B. Skalicky, Kmetijske razmere na Češkem (broš.)	10.—
I. Majdič, Nasveti za hišo in dom (vez.)	30.—
Vilj. Rohrman, Kmetijsko gospodarstvo	26.—

Travništvo.

Weinzierl - Turk, O sestavljenju in setvi travnih mešanec (broš.)	15.—
Inž. Turk, Navodilo o gnojenju travnikov	5.—

Vinarstvo in kletarstvo.

B. Skalicky, Pridelovanje in razpečevanje namiznega grozdja, ter vzgoja trt na špalirju (broš.)	10.—
A. Zmavc, Vinarstvo (vez.)	66.—
Imenik vinogradnikov mariborske oblasti	10.—

Sadjarstvo in vrtnarstvo.

M. Humek, Breskev in marelica (broš.)	10.—
M. Humek, Praktični sadjar (vez.)	80.—
M. Humek, Sadje v gospodinjstvu (broš.)	24.—
M. Humek, Sadno vino ali sadjevec (broš.)	10.—
F. Kafol, „Sadjarstvo“	10.—
J. Zupanc, „Konzerviranje sadja in povrtnine“	16.—
M. Humek, Pet slik od žlahtnih hrušk	10.—
M. Humek, Domači vrt (vez.)	40.—

Din

I. Priol, Ameriški način sortiranja in vkladanja sadja (broš.)	5.—
--	-----

Živinoreja in živinozdravstvo.

Franc Černe, Živinoreja (vez.)	120.—
Steuert - Jamnik, Soseda Razumnika „Konjereja“	15.—
F. Dular, Domači živinozdravnik (vez.)	44.—
A. Šilvnik, Perutninarstvo (vez.)	50.—
Al. Jamnik, Reja domačih zajcev (broš.)	10.—
A. Pevc, „Sisarstvo“ (vez.)	70.—

Čebelarstvo.

A. Janša, Nauk o čebelarstvu (broš.)	24.—
Ant. Znidaršič, Naš panj (vez.)	40.—

Razne gospodarske knjige.

M. Kostanjevec, O užitni vna in mesa (broš.)	5.—
A. Šivic, Poljudno navodilo za merjenje lesa	15.—
I. Künzle, Zel in plevel „Slovar naravnega zdravljenja“ (vez.)	75.—
J. Künzle, Zdravilna zelišča (broš.)	8.—
L. Purgaj, Gospodinjstvo (broš.)	40.—
A. Beg, Naše gobe, navodilo za spoznavanje užitnih in strupenih gob (vez.)	50.—
Inž. A. Šivic, Gozdarstvo v ljublj. obl.	35.—
Dr. Spiller-Muys, Planinski zakoni (broš.)	20.—
Zbirka zakonov (38. snopič, broš.)	26.—
I. M. Vičič, Določanje žive teže pri govedu brez tehtnice	12.—

Po prejemu denarja se takoj odpošljejo knjige!

Ob naročitvi knjig zahtevajte pošto položnico!

„Gospodarska navodila“

ponatisi iz „Kmetovalca“. Vsako posamezno navodilo stane 2 Din.

Denar ali znamke je treba ob naročitvi naprej poslati (Zadostuje če imenujete samo tekoče štev. od navodil).

1. Počrnanje vina ali sadjevca.	29. Vnete vimena ali volčič na vimenu.	54. Nove zakonske določbe o sporih pri kupčiji z živino.	75. Dve najni nalogi naše živinoreje.
5. Sestava in setev travnih in deteljnih zmesi.	34. Zatiranje odjida ali prave trsne plesni.	59. Natrijev bisulfit kot nadomestno sredstvo za žveplo.	76. Sredstva za pokosčevanje škodljivih rastlin in živali
7. Gnojenje vinogradov z največjimi umetnimi gnojili.	36. Nova naredba glede izvrševanja rezarstva.	60. Kako se obnavljajo in opravljajo meje?	77. Škoda, povzročena po lovcih in divjačini.
8. Kako se iz gnilega grozdja napravi dobro vino.	37. Kislost (kislota) in razkisanje vina.	62. Presojanje krmil po škrobnih vrednotah.	78. Moderno zatiranje živalskih kužnih in nalezljivih bolezni.
9. Čiste drošje in njih raba v kletarstvu.	40. Zatiranje sadnih škodljivcev in bolezni ter škropljenje drevia.	63. Garje pri konjih.	79. Preizkusi z umetnimi gnojili 1923. leta.
13. Vzroki neplodnosti pri govedu.	41. Močno krmilo „ribja moka“ za rast in pisanje prašičev.	64. Apneni dušik.	80. Pomen kmečkih gozdov.
15. Sluzavost ali vlačiljivost vina.	43. Dolžnost vzdrževanja ograj pred živino, ki se pase.	66. Duh in okus vina po žveplo.	81. Neplodnost, zvrženje in bolezni žrebet.
18. Krmiljenje z oljnimi tropinami.	44. Napenjanje govedi.	68. Tobak. Pridelovanje in zakonski predpisi.	82. Salofidin kot sredstvo soper trno plesnobo.
20. Čiščenje in precejanje vina.	46. Bradavice (gobe) pri živini.	69. Sečni kamni pri živalih.	83. Tekoče žveplo zoper plesnobo na grozdju.
25. Resna beseda vinogradnikom ob trgatvi.	50. Izdelovanje mila za dom.	70. O prilavi sekanja v gozdih.	84. Mollavo žito.
26. Naprava petljota ali domače pilače.	51. Zdravljenje kužnih bolezni s cepljenjem (rdečica).	71. Kisanje in cikanje vina.	85. Kako sadimo sadno drevje ob cestah in potih.
27. O bistvu alkoholnega vrenja (kipesaja).		72. Trošarina na vino.	86. Vinski eponit in njega uporaba v kletarstvu.
		73. Precejanje in filtriranje vina.	
		74. Glodanje lesa po goveji živini.	

Proč s plevelom!

Plevel, ki nam prinaša vsako leto ogromno škode, lahko zatremo z neoljenim apnenim dušikom. Poblizje glej članek v „Kmetovalcu“ štev. 7. Naročila sprejema:

Tvornica za dušik d. d., Ruše
in Kmetijska družba. Naročila se lahko izvršijo tudi preko občin.

IVAN JAX IN SIN LJUBLJANA, Gosposvetska c. 2. Šivalni stroji

izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz lastne tovarne.

15 letna garancija.
Veze, je se poučile pri nakupu brezplačno

Pisalni stroji „ADLER“

Kolesa iz prvih tovarn, Dürkopp, Styria, Nero. Pletilni stroji vedno v zalogi. Posamezni deli koles in šivalnih strojev.

Daje tudi na obroke

Cenike franco in sastonj.

Kje je denar
najbolj varno in dobro naložen? V novi „Hranilnici in posoilnici hišnih in zemljskih posestnikov v Ljubljani“, Salendrova ulica 6. Zahre-
vajte položalco. (Glej inserat!) 168

Mozaični tlakovi,
stopnice, ograje, cevi, podboji. Cementarna I. Go-
sliučar, Pešata, p. Dol pri Ljubljani. 144

Prva jugoslovanska
razpošiljalnica

svetovno znanih srebrno-jeklenih

kos

znamke „Narodna kosa“

„Magneta“ in

„Dvojni orel z mečem“

z garancijo, razpošilja na vse kraje do najnižjih cenah in vseh velikostih
V. Pilih, Žalec, Dravska ban.

Kose so ročno delo iz najfinejšega jekla, lahke, na las tanko izdelane, najlepše izpeljane in povzod rabljive.

Za vsak komad „Narodne kose“ se jamči!

Ako katera ne reže, se po trikatnem klepanju zamenja za novo, če se pošlje franco nazaj.

Velika zaloga srpov, klepajev, kosirjev, čepurjev, lesenih in kositarskih.

Brusilni kamni: pristihi bergamaški, italijanski naravnih, turški, tirolski naravnih, rogaški, karborundum. Kmetovalci Ogibajte se manjvrednega židovskega blaga! — Zahtevajte cenik.

Tajnost uspeha

pri uničevanju škodljivcev na sadnem drevju je

GARKON

**TVORNICA „GARKON“
d. z o. z. v Celju**

(Dobi se tudi pri Kmetijski družbi v Ljubljani.)

Prvovrstno spomladno umetno gnojilo je

čilski soliter

ki ima zajamčeno 15,5% dušika. Učinkuje hitro in gotovo ter se z uspehom uporablja na vseh zemljah in pri vseh rastlinah.

Čilski soliter se dobi pri vseh kmetijskih korporacijah in prodajal-

cih umetnih gnojil v Sloveniji. Za veleprodajo ga dobavlja tvrdka Ivo Cerinić. Karlovac (Hrvatska) Vsa strokovna navodila in pismena pojasnila o uporabi čilskega solitra nudi brezplačno.

Beograd: Delegacija proizvajalca čil. salitre Obiličev Venac 36.

Zagreb: Poddelegacija proizvajalca čil. salitre, Mihanovičeva ul. 36

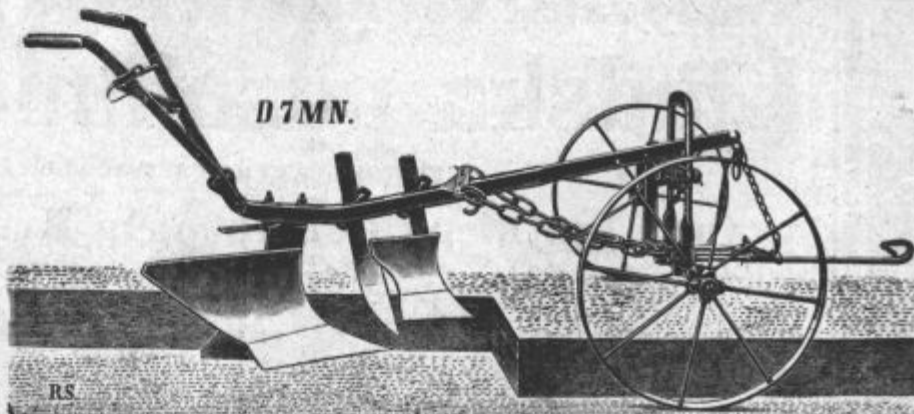
RUD. SACK

tovarna poljedelskih strojev in orodja

LEIPZIG.

Podružnica: **WIEN.**

Sackove stroje ima v zalogi:
Kmetijska družba v Ljubljani.

Hranilnica in posojilnica hišnih in zemljiških posestnikov

Ljubljana, Salendrova ul. št. 6.

Sprejema vloge na knjižice proti 5 1/2% brez odpovedi, proti 6 1/2% na 3 mesečno odpoved.
— Obrestovanje od dneva vloge do dne dviga. — Rentni davek plača sama. — Daje posojilo pod ugodnimi pogoji.

Mala naznanila.

Le proti predplačilu, do 20 besed stane Din 20.— vsaka nadaljna beseda po 1 Din.
Upravnistvo ne prevzame posredovanja.
Vsakega 10. in 25. v mesecu se zaključijo sprejemanje oglasov za prihodno številko.

Oblastveno koncesionirana šoferska šola

Gojko Pipenbacher, Ljubljana, Gosposvetska c. 12.
Zahtevajte informacije! 34

Brijne, in slive za žganjekuho

oddaja po ugodnih cenah Ivan Jelačin, Ljubljana, Lomonska cesta 2. Zahtevajte ponudbo. 87

150 do 300 dinarjev dnevno

zaslužijo oni, ki imajo mnogo poznanstev! Za odgovor znamko! Kosmos, Ljubljana, poštni predal 307. 36

Prodaj 2 kosilna stroja

znamke Umrath in Herkules v prav dobrem stanju, na novo prebarvana, kot nova. J. Jarc, Murska Sobota. 182

Trdovratno zaprtje

hemeroide, črevesne katarje, napetost, bolečine v bokih odstrani s prirodno „Franz Josef“ grenčico, ako zjutraj in zvečer spiješ malo kupico. Znanstveniki zdravilne vede trdijo, da je „Franz Josef“ grenčica uporabljiva celo pri ranjenemu črevesu, brez vsakih bolečin. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in specialnih trgovinah.

Prodaj ca. 2000 lat za kozolce.

Polzve se pri Leopold Weber, Češnjica nad Skofjo Loko. 173

Prodaj zelo poceni

rabljene kmetijsko-gospodarske stroje oziroma orodje: Trosilec umetnega gnoja „System Schloer“. Stroj za selanje detelje, Alfa mlečno centrifuga „Daysi I“. Travniki razruševalci. Mlin za mletje koruznih storžev. Robljač za koruzo. Gnojnično sesalno na kolesih. Navadno gnojnično sesalno. Členska brana za travnike. Ing. H. Jeschoung, Arjavas pošta: Petrovče pri Celju. 193

Gepelj in mlatilnica

na prodaj! Na ogled pri Matevžu Halner, mesar, Skofja Loka 49. 201

Bika pingavske pasme

licencovanega z 27 točkami; 26 mesecev starega, potomca dobre mlekarice, ugodno prodaja: Franc Bernik, Virmase 20, p. Skofja Loka. 199

Čamernikova šoferska šola

Ljubljana, Dunajska cesta 36 (Jugo-avto). Prva oblastveno koncesionirana. Prospekt št. 17 zastonj. Pišite ponj! 86

Zlvinorejci!

Ko prodajate in tudi kadar kupujete na sejmu ali v hlevu živino, imejte vselej pri sebi zanesljivo in praktično knjižico „Določanje žive teže pri govedu brez tehtnice“, katere Vam pove brez računanja in brez vage, koliko je vaša živina težka. Cena knjižice je samo 10 Din, po pošti 12 Din. Dobi se pri Kmetijski družbi ali pa pri založniku J. M. VIDIČ, Ljubljana, Ahacijeva cesta štov 10, II. nadstr. 209

Imam naprodaj 3 bika

simodolce, eden star 3 1/2 leta, 950 kg težak; dva stara po 10 mesecev, teža po 350 kg. Potem 2 kravi simodolci, breji in lepo kobilo-fuksa, staro 3 leta, pripravna za vsako vožnjo. Jernej Škol, Polhov Gradec. 191

Konje na pašo!

Vzamem več konj na pašo (na Vrbinški pašnik). Plača po dogovoru. Prešern Jakob, posestnik, Vrba pri Zirovnici. 190

Ekonom

popolnoma verziran v vseh panogah kmetijstva išče mesto kot samostojen, ali pa kot kmetijski adjunkt. Mlad, neozžen ter se lahko izkaže s najodličnejšimi referencami. Ponudbe na: J. Gjeriga, Vlastelin, Poznanovec-Zlatac, Savska banovina. 188

Oskrbnika išče

veleposestvo v Savinjski dolini, ki je verziran v vseh kmetijskih panogah, osobito v hmeljarstvu in živinoreji, z daljšo prakso in dobrimi spričevali. Neozženjeni imajo prednost. — Ponudbe na upravo „Kmetovalca pod „Oskrbnik“ 202.“ 202

Zanesljivega upravnika

za veleposestvo na Hrvaškem se išče, da po danih navodilih izvede ureditev intenzivnega pašništva in planšarstva, najbolje absolvent nižje kmetijske šole, ki bi po potrebi tudi sam prišel za delo. Honorar 1500 Din mesečno s celo oskrbo. Reflektanti z dokazano dobro prakso v navedenih panogah naj vložijo ponudbe na Upravo „Kmetovalca pod „Upravnik“ št. 200. 200

Gepelj

v dobrem stanju, ima na prodaj po nizki ceni, radi nabave motorja: Jernej Jelenič, Ljubljana, Stara pot 1. 197

Prodaj

15 litrov brinovega olja, brinovcev, slivovko, droženko, in kranjčice s čebelami: Franc Rozman, Podstermec 15, p. Velike Lašče. 196

Vsa zdravila za ljudi in živino

naročate lahko iz lekarne na Vrhniki. Posebno poporočamo: Hočevarjevo Aromatično železno tlokturo, priznano najboljšo sredstvo zoper slabokrvnost, slabo prebavo in oslabelost. Je boljša kot vsako železno vino! Pol literska steklenica 20 Din. Naročiti in porabili je 3 steklenice. Želodčni prašek, ki učinkuje pri želodčnem katarju, to je pri izčrpanosti in bolečinah v želodcu, želodčnem krču, kislem izpahovanju in bluvanju. Skatija 20 Din. Tussocoll sirup zoper pljučne bolezni. Oblazinje kašelj, izčisti pljuča in dviga tek. 1 steklenica 40 Din. Nervocol, ki vsebuje kolo, železo in losfor. Deluje odlično pri živčnih boleznih, utrujenosti in nervoznosti. Okrepi in vrne tek. Steklenica 40 Din. Za domače živali: Sadnikarjev zdravilni prašek za prašice. Sigurno zdravilo zoper bolezni na prebavilih, ki čisti in odvaja kašne bacile. Pospešuje tek in reje živali, ter zabranj izbruh rdečice. Zavoji 12 Din, 10 zavojev 100 Din. — Bosilni svečice. Edino zdravilo zoper srčančno vnetje pri govedih. Zanesljivo zoper lalovost krav in telic. Skatija z 12 svečicami 30 Din. — Protikataralni prašek za konje. Preizkušeno zdravilo zoper konjski kašelj, težko dihanje in izgubo teka. Skatija 20 Din. Lekarna pri „Angeļu Varbu“ na Vrhniki št. 96. Imenovanih zdravil se ne dobi nikjer drugod, zato naročate naravnost od mene! Na vsa vprašanja odgovarjam brezplačno! Pri večjih naročilih popusti!

Vabilo

na redni občni zbor Kmetijske posojilnice in hranilnice na Vintec, ki se vrši 19. julija ob 15. uri v poslovalnici. Dnevni red: 1. Poročilo načelstva. 2. Poročilo nadzorstva. 3. Odobritev računskega zaključka za t. 1930. 4. Volitev načelstva. 5. Volitev nadzorstva. 6. Raznoterosti. Načelstvo. 198

Najuspešnejše sredstvo za reje domače živine je brezdrobno

MASTIN

ki pospešuje rast, odebilito in omastitev domače, posebno klanne živine. — Jasen dokaz neprecenljive vrednosti MASTINA so brezštevna zahaalna pisma.

Cena: 5 škat. 46 Din,
10 škat. 80 Din.

LEKARNA TRNKOCZY
LJUBLJANA, MESTNI TRG ŠTEV. 4.
(Zraven Rotova.)

Kmetovalci! Vaš denarni zavod je

Ljudska posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v novi lastni palači na oglu Kralja Petra ceste in Vodnikove ulice.

Za hranilne vloge jamči poleg rezerv in hiš nad 5000 članov-
posestnikov z vsem svojim premoženjem. — Vlagatelji pri
Ljudski posojilnici ne plačajo rentnega davka.

Stanje hranilnih vlog nad Din 100.000.000.—.